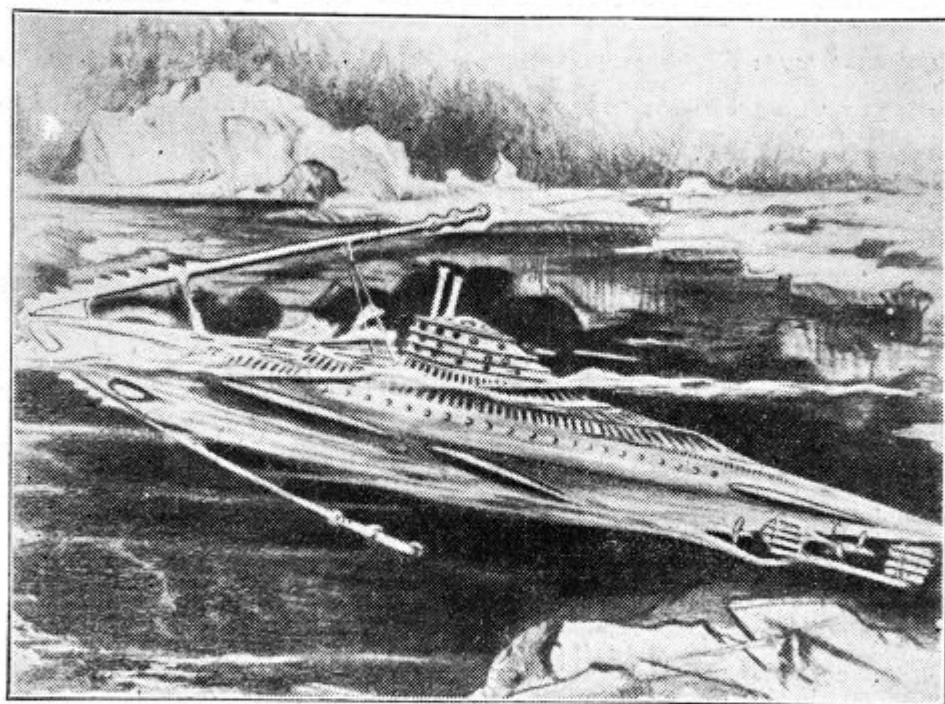

ŽIVLJENJE IN SVET

S podmornico na severni tečaj

8

22. februarja

Knjiga 9.

19 Ljubljana 31

Življenje in svet

Ilustrovana tedenska revija

Izhaja vsak petek in stane celoletno (dve knjigi) Din 80.—, polletno (ena knjiga) Din 40.—, trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—, Posamezna številka Din 2.—.

Naročnina za inozemstvo: ITALIJA, trimesečno 8 lir, polletno 16 lir, celoletno 30 lir. — FRANCIJA, mesečno 4 franke. — ČESKOSLOVASKA, mesečno 6 kron. — AVSTRIJA, mesečno 1 šiling. — AMERIKA in ostalo inozemstvo-letno 11½ dolarja.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knaflejeva ulica 5.

VSEBINA št. 8: Wilkins je pripravljen. — Kako ohranimo odrezano cvetje dolgo sveže. — Francoski roman. — M. Scott: Podzemskie novice (nadaljevanje). — Pierre van Paasen: Obisk v Vatikanu. — Staroslav: Janeza Trdine narodopisne drobtine. — Slike iz življenja in sveta. — Ivan Podržaj: Krivda Elija Pilon (nadaljevanje). — Čudo tehnike. — Dežela ogromnih gejzirov. — Razvoj letalstva v sliki in besedi (nadaljevanje). — Neznano pismo Dostojevskega. — Anekdote o pisateljih. — Tedenski jedilni list. — Karikature. — Ana Pavlova: Ali uspeh osrečuje? — Kaj je ljubezen? — Uganke in zanke. — Humor v slikah.

Ali uspeh osrečuje?

Naslednji sestavek je kratko pred svojo smrtjo napisala slovita plesalka Ana Pavlova.

Globoko v srcu slehernega človeka živi želja po uspehu v življenju, a le malo jih je, ki dosežejo ta cilj. Predvsem je mnogo takih, ki jih že neugodne vnanje okoliščine — rahlo zdravje ali skrb za dom — ovirajo pri dosegu tega smotra. So pa tudi ljudje, ki živijo v najsrečnejših vnanjih okoliščinah, ki pa ne dosežejo nobenega uspeha. Odkod to?

Kaj pomeni »uspeh«? Za svojo osebo verujem, da doseže človek uspeh le tedaj, če je srečen. O sreči pa imajo ljudje zopet najrazličnejše pojme. Meni se zdi, da pomeni biti srečen, imeti neko določeno stvar, ki je zanjo mogoče živeti. Podoba je, da mora biti srečen vsakdo, ki mu je namenjeno visoko poslanstvo ali pa ki čaka nanj velika pot. Če pa je ta sreča obsežena v poklicu, mora biti poklic takšen, da ima človek z njim veselje. Starši naj bi torej otrokom izbirali poklice z največjo preudarnostjo. Pomislimo le, da preživi človek večji in boljši del svojega življenja v poklicu! To se na žalost čisto spregleda in prav to je po moji sodbi vzrok marsikaterega zgrešenega življenja. Med najžalostnejše stvari na svetu spada dejstvo, da se zapravi toliko obetajočih življenj; uniči jih časi lenoba, časi pomanjkanje priložnosti. Kako često vidimo primer, da se je življenje izgubilo, ker niso starši ali učitelji pazili nanj! In, da govorim o plesu: otrok je lahko nadarjen za ples, ker pa ga odrasli ne vzpodbujajo, ne dobi tistega zapanja v samega sebe in talent propade ter

se ne razvije do umetnosti. Starši in vzgojitelji so dolžni, pospeševati nadarjenost otrok, čeprav je v začetku težko spoznati, za kaj je ta ali oni nadarjen.

Neuspeh ni vedno posledica brezmiselnosti staršev in vzgojiteljev. Primeri se, da so se starši na vso moč ubijali z otrokom, ko pa otrok odrasle, se pokaže, da ne rodi nobenih sadov iz semen, ki so bila vanj vsejana v mladih letih.

Kaj je torej skrivnost uspešnega življenja? Misli o tem so jako različne. Neka sodba veli: uspeh je sad trdega dela. To je deloma in za nekatere poklice res; za umetnostne panoge, kakor so glasba, slikarstvo in ples, pa menim, da se v teh strokah tudi z najtršim delom ne da nič doseči brez nadarjenosti. Uspeh se v teh umetnostnih panogah doseže s težavo. Nikakor pa se ne da kupiti z denarjem in silo, tudi ne zgolj s talentom in osebnostjo. Pot k uspehu je dolga in strma.

Vzemimo primer deklice, ki hoče postati plesalka. Pravijo, da je nadarjena in je imela prednost, da se je učila pri nekaterih izvrstnih svetovnih učiteljih svoje stroke. Če je deklica pametna, bo izrabila vse prilike. Ne bo se zanašala zgolj na talent, porabila bo vse svoje misli in vso svojo dejanstvenost za to, da svojo nadarjenost razvije in se pririne naprej. Tudi v odraslih letih se ne bo zapustila, temveč bo nenahoma delala na sebi dalje. Stremeča k uspehu se bo dvigala višje in višje in bo zadovoljna le tedaj, če bo stalno napredovala.

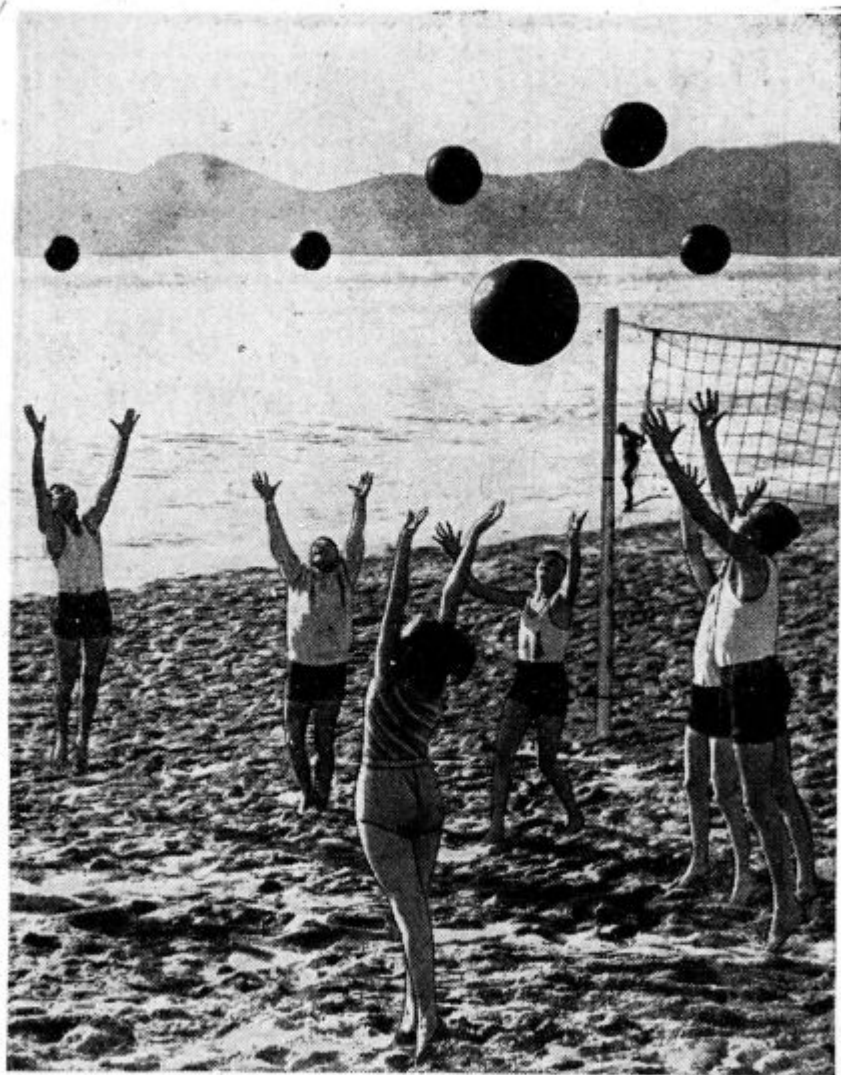
(Nadaljevanje na predzadnji strani)

ŽIVLJENJE IN SVET

STEV. 8.

LJUBLJANA, 22. FEBRUARJA 1931.

KNJIGA 9.

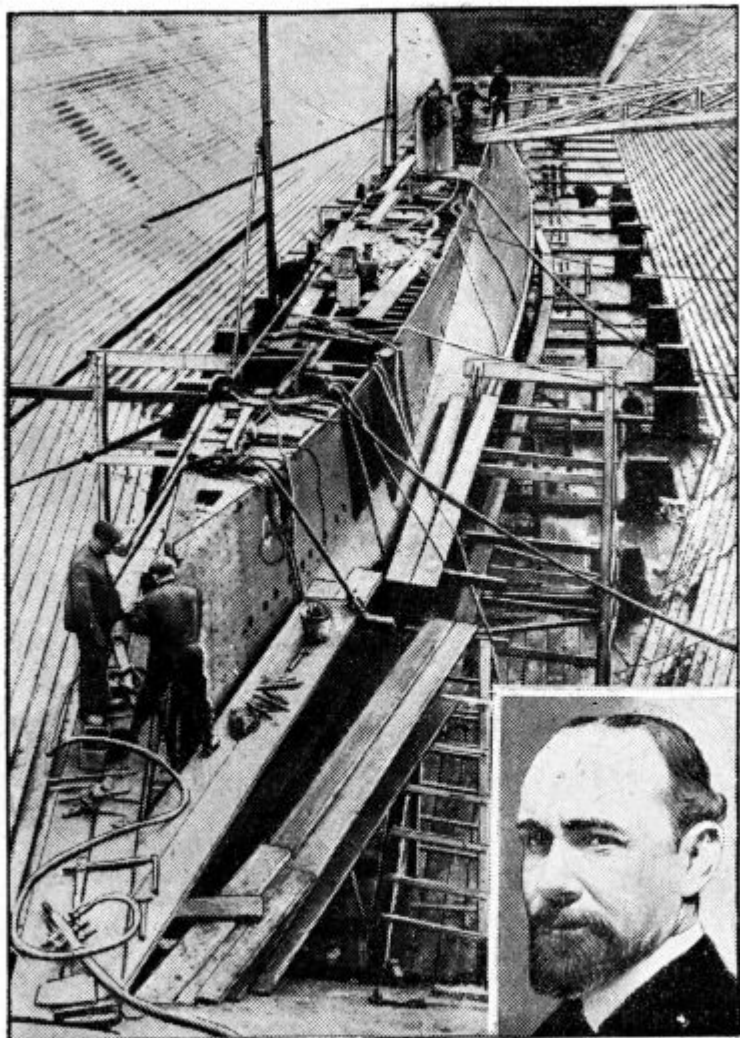
Februar na francoski Rivieri

Wilkins je pripravljen

Polarni raziskovalec Wilkins končuje priprave za podmorsko ekspedicijo na severni tečaj.

Neizmerno prostrano, pusto in večinoma še neraziskano se razliva ledeno morje ob severnem tečaju. Vendar pa po

na prvo poskusno vožnjo pod ledom. Prava ekspedicija, koje namen je raziskati polarno morje, se pa odpravi nekaj mesecev kasneje, prej ko ne julija ali avgusta.

Podmornica »Nautilus« (bivša ameriška podmornica »O 12«) med adaptacijo v Philadelphiji (desno spodaj: Wilkins)

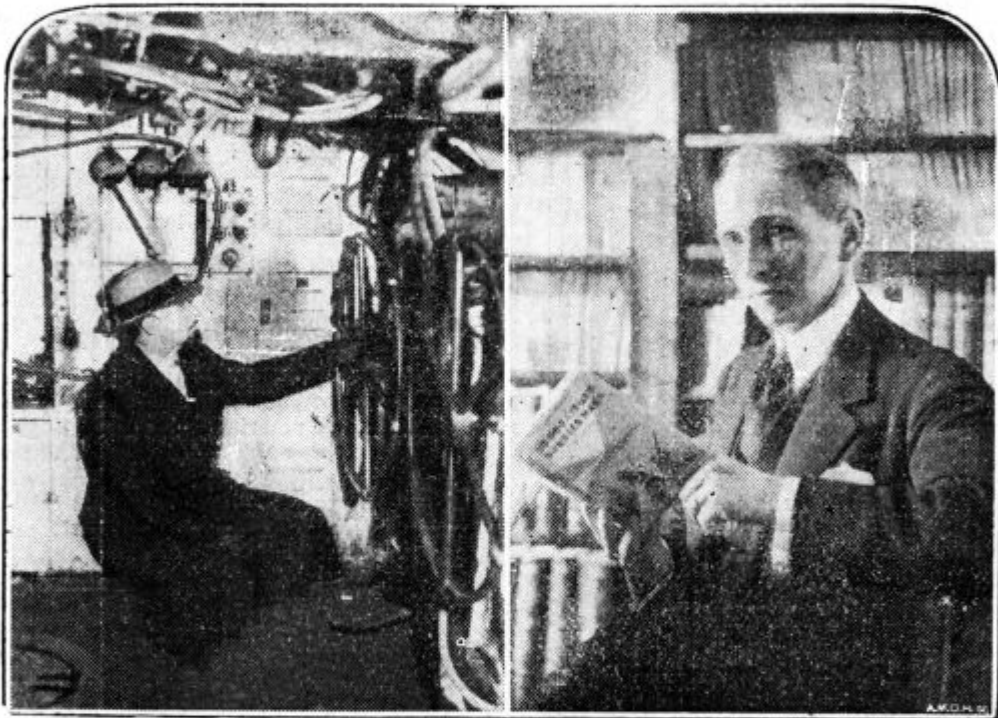
vsej verjetnosti lahko računamo, da bomo že v nekaj mesecih o tem »morju večne teme« več vedeli, nego o vseh drugih svetovnih morjih, ki se širijo v milejših klimatičnih pasovih zemeljske oble. Po vsej priliki bo Wilkins že v nekaj tednih odrinil s svojo podmornico s Spitzbergov

Sir George Hubert Wilkins ni tujec v arktičnih krajih. Že poprej se je odlikoval pri neki odpravi po kopnem, dalje je prodril v letalu daleč nad pokrajine okrog južnega tečaja in preletel dolge proge nad južnim polom. Sedaj pa kani zavojevati Arktido še s podmornico.

Menda se udeleži ekspedicije tudi Američan Lincoln Ellsworth, ki tudi velja za enega najboljših poznavalcev polarnih krajev, vendar pa ta čas z njegovo udeležbo še ni moči zanesljivo računati, ker se šele te dni vrne s potovanja po Labradorju.

O Wilkinsovi odpravi se zadnji čas zelo mnogo govori in piše in večinoma je sodba ta, da je zasnovana ekspedicija najbolj vratolomna, kar jih je bilo doslej. Laiki splošno mislijo, da mora odprava s podmornico zadeti na nepremagljive ovire

nekaj odločilnih momentov: Predvsem mora biti podmornica tako urejena, da lahko vsak čas predre led in splava na površje. To ni potrebno zgolj za varnost vožnje, temveč tudi za raznovrstna merjenja, zlasti za merjenja globin, ki se da do izvršiti samo z morske gladine. Za ugotavljanje točne pozicije pa je vobče neizogibno, da splava podmornica na vrh. Ako bi se ekspedicija omejila zgolj na merjenje temperature morske vode, bi to sicer tudi nekaj pomenilo, ne bi pa opravičilo tako drage organizacije.

Levo: Sir H. Wilkins preizkuša aparat za potapljanje podmornice. Desno: Jean Jules, vnuk avtorja povesti »20.000 milj pod morjem«, ki se bo udeležil odprave na severni tečaj

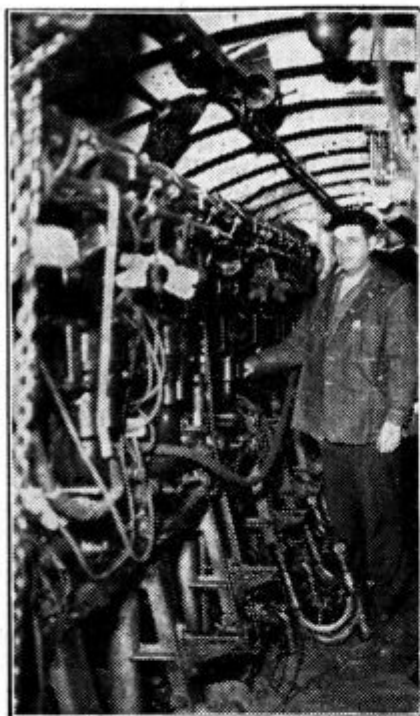
in neizogibno končati s katastrofo. Znanstveniki in strokovnjaki so pa drugačnega mnenja. Podmorsko vožnjo na tečaj smatrajo za razmeroma varno, ne pretežko izvedljivo in zelo mnogo obetajočo, kar se tiče oplojenja znanosti z novimi važnimi izsledki.

Podmornica, koje posebnosti in tehniško uredbo smo v naši reviji že dovolj natančno opisali, je dovolj velika, da bo lahko nesla s seboj celo vrsto znanstvenih instrumentov in merilnih priprav.

Glede posebnih prilik, s katerimi je treba računati na vožnji pod ledom, je institut za pomorsko znanost poudaril

Wilkins si je zamislil prodretje ledu na zelo preprost način. Sodi namreč, da led poleti v polarnih krajih ni nikoli tako debel, da ga podmornica ne bi mogla streti zgolj s svojim vzgonom, ki znaša pri popolnoma izpraznjenih tankih za vodni balast 150 ton. S tem pritiskom se bo podmornica lahko vsak čas uprla v ledni strop nad seboj in ga strla. Pomorski institut pa navaja nasproti temu dejstvo, da bo podmornica prav gotovo naletela na ledne gore z Grönlanda, ki često segajo do 100 metrov pod vodno gladino. Ali se jim bo izognila, ali pa bo morala splavati pod njimi, bo treba odločiti ved-

ne sprosti in lahko se zgodi, da bo izbrana pot napačna in podmornica ne bo mogla priti pravočasno spet na površje. Iz tega se že vidi — trdijo izvedenci pomor-

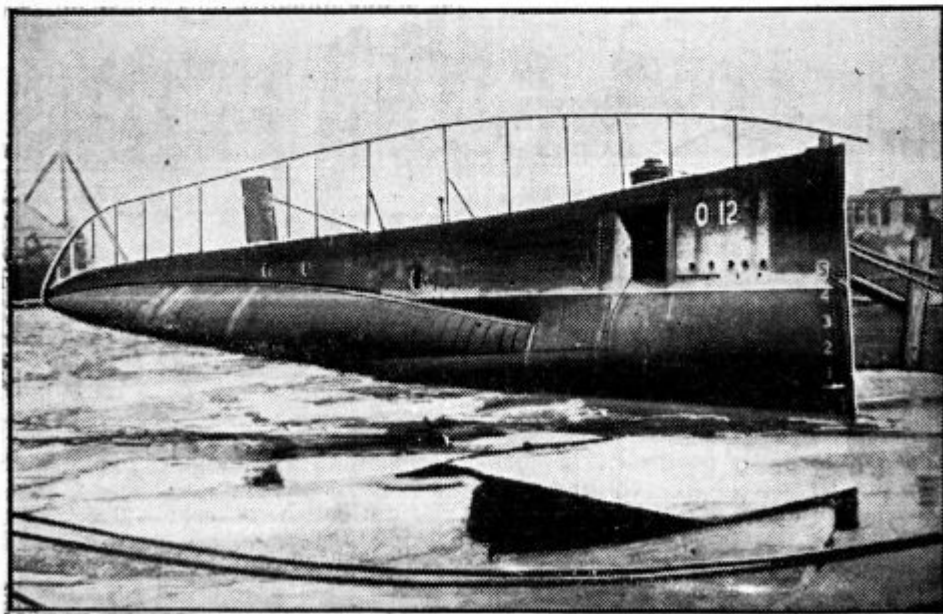

Poročnik W. Danenhower v strojnici »Nautilus«

skega instituta, s kakšnimi nevarnostmi je treba računati pri takem podjetju. Vzemimo, da podmornica nekaj dni ne bi mogla priti na vrh in bi bila prisiljena plavati pod ledom. Prej ali slej bi izgubila vsako možnost orientiranja, kvečjemu, ako bi imela s seboj aparate, kakršni se uporabljajo pri zrakoplovstvu v meglenem vremenu. Reševalne ekspedicije bi v takem primeru zalegle le malo ali pa nič...

Gotovo je še vsem v svežem spominu strašna katastrofa, ki je lani doletela neko ameriško in neko italijansko podmornico. Navzlic temu, da je bila takrat pomoč brzo pri rokah, ni bilo mogoče rešiti posadke. Celo po ledu napredujejo reševalne ekspedicije le počasi, kakor se je pokazalo pri ponesrečenem Nobilovem poletu na severni tečaj. V primeru pa, da bi zadela podmornica ob ledeno goro, bi bila vobče vsaka rešitev izključena, ker potapljaški aparati pod ledom prav nič ne zaležejo.

Kakor vidimo, se pomorski institut glede Wilkinsove ekspedicije zelo vznemirja. Nasprotno pa je Wilkins sam trdno prepričan, da bo uspel. Nič manj njegov kapitanski poročnik Sloan Danenhower, ki bo vodil podmornico. Danenhower je rezervni oficir ameriške mornarice in velja za enega najspretnjših vodnikov podmornic, s katerimi se je v aktivni službi tudi podrobneje baval in v marsičem zboljšal njih konstrukcijo. Nevar-

Žaga za rezanje ledu na Wilkinsovi podmornici

nosti, da podmornica ne bi mogla vsak čas splavati na površje, se prav nič ne boji. Po njegovem zatrdilu je podmornica v tem pogledu tako izvrstno konstruirana in opremljena z vsakovrstnimi pripomočki, da se bo lahko v vsakem primeru iztrgala iz objema ledu. Sicer pa morje poleti tudi ob tečaju ne zmrzuje. Toplina vode je sicer trajno nekoliko pod ničlo, toda nje zmrzišče je zaradi soli nekoliko nižje, kot zmrzišče sladke vode.

Wilkins je prepričan, da bo našel posod zadosti velike prekoppine, skozi katere bo lahko zakrmaril izpod ledu. Ko je nedavno razlagal svoje načrte pred člani ameriške geografske unije, je med drugim poudaril tudi naslednje:

»Moje izkušnje: Preletel sem 15.000 milj nad polarnimi kraji, vrh tega pa sem prepotoval še 5000 milj peš po ledu. Imel sem tedaj dovolj prilike, uveriti se, da se najdejo v Arktidi celo pozimi ledu proste vrzeli. V zvezi s tem bi rad pripomnil, da je Amundsen lahko pristal s svojima vodnima letaloma komaj 90 milj od tečaja. Eno letalo je potegnil na led in startal z njim k obratnemu poletu.«

Znanstveni smotri, ki jih zasleduje Wilkinsova ekspedicija, so mnogovrstni:

V prvi vrsti nameravajo točno ugotoviti zemeljsko privlačnost v tečajnih pokrajinah in na tečaju samem. Gre za jako natančne meritve s pomočjo nihala, ki nihajo, kakor znano, tem hitreje, čim večja je zemeljska privlačnost. Iz hitrosti nihanja se da potem točno izračunati sila s katero deluje zemlja na nihalo v dotičnem kraju. Podmornica, ki mirno leži pod vodo, je za tako natančna merjenja posebno pripravna, ker se ne trese in s tem ne moti enakomernosti nihanja. Za znanost pomenijo meritve zemeljske privlačnosti na tečaju zelo veliko pridobitev in znanstveni svet napeto pričakuje rezultatov. Dalje bodo med vožnjo opazovali magnetično polje naše zemlje, ki ga ob tečajih tudi še ne poznamo dovolj natančno, dasi bi bilo to za morjeplovbo velikega pomena. Slednjič pa je na programu ekspedicije tudi proučevanje živalstva in rastlinstva, o čigar posebnostih in razvoju se v znanstvenem svetu tudi še vodijo neodločne debate.

Wilkinsova ekspedicija pomeni važen pospešek za mnoge panoge znanosti in moramo zaradi tega želeiti nje drznemu organizatorju popoln uspeh.

Kako ohranimo odrezano cvetje dolgo sveže

Kakor poroča revija »Gartenbauwissenschaft«, je izvedel na botaničnem inštitutu zagrebske univerze Z. Arnold obsežne poizkuse, kako umetno ohraniti cvetje čim dalje časa sveže. Poizkusi so pokazali, da je mogoče samo z glukozo (grozdni sladkorjem) doseči izdatno podaljšanje trpežnosti mnogih cvetlic. Za glukozo se je skazal magnezijev sulfat, v nekaterih primerih učinkovit, vendar pa je treba te poizkuse še nadaljevati.

Aspirin, ki ga v praksi pogostoma priporočajo v to svrhu, je pokazal v večini primerov škodljiv vpliv na trpežnost cvetja; v nekaterih primerih pa ni pokazal nobenega učinka. Da bi vplivala aspirinova raztopina zabranjujoče na gnitje stebela niso mogli dognati. Klorov natrij, ki ga tudi pogostoma priporočajo, je povzročil prav tako kakor aspirin večinoma pomembno zmanjšanje trpežnosti cvetja. Dvoje ugodnih opazovanj je vsekakor pripisovati golemu naključju.

Razne rastline se obnašajo v isti raztopini prav različno. Glukoza deluje n. pr. na dalje neugodno, na petunije in zajčke pa prav izvrstno. Klerkije in poletne astre so se pokazale proti glukozni popolnoma indiferentno. Petunije so bile prav hvaležne za pridodatek magnezijevega sulfata, na

astrah, klerkijah in zajčkih pa niso opazili nikakega učinka. Aspirin je učinkoval pri večini vrst škodljivo, tako pri petunjah in zajčkih v večini primerov in tudi pri klerkijah, astrah in krizantemah. Le pri dalijah se niso pokazali nikaki škodljivi vplivi.

Francoski roman

Svojstvo francoskih romanopiscev, trdi Ed. Jaloux, je obvladanje svoje snovi, medtem ko Angleži in Rusi tonejo v njej. Naši izbirajo značaje, dogodke, preobrate, to pa v estetski ali нравni namen. Roman pišejo kakor razpravo iz geometrije ali logike. Drugi delajo biološke poskuse. Delujejo na prvi stopnji, mi pa na drugi. Odtod velikansko spoštovanje inozemcev pred francosko umnostjo; odtod stremiljenje najzvestnejših med nami po tem vsemogočnem nagonu, ki je še tako blizu stvariteljskemu činu. Mi nismo nikdar žrtve svojih stvorov, kakršne so Dickens, Dostojevski in toliko drugih. Mi pišemo svoje romane, živimo jih pa ne. A ko jih pišemo, jih korenito razglabamo. Zanimivost francoskega romana je zrcalo, v katerem odsevajo človeški liki; zanimivost velikega tujega romana pa ta lik sam, spčet izven vsakega ogledala. Kdor ljubi razboritost, ta ljubi francoski roman nad vse. Komur je več do življenja, bo segal po velikem angleškem ali ruskem romanu. Nemški roman ni ne to ne ono: vzgojna legenda, nauk po Usodi.

M. Scott

Podzemske novice

(Nadaljevanje)

Courvella je ta beseda tako zbudila, da je izpustil iz rok fotografijo, ki jo je pregledoval.

»Kaj ste neki mogli razkriti, kar ne bi bilo že znano?« je osuplo pozvedel policijski komisar.

»Še nocoj vam bom povedal«, je povzel Smith, »ampak nadaljevati moram

zlodejstvom je bil torej trenutek, ko je vaša roka prišla za to orožje, ne da bi vi za to vedeli.«

»Gospod Smith«, je prekinil policijski komisar, »nocoj tega zadatka nikakor ne boste mogli razvozlati. Hudo mi je žal, toda prstni odtiski bi se morali pokazati izvedencem....«

»... Da se jim bodo pet minut posmehovali«, se je odsekal Smith.

Splošna osuplost je zavladovala.

»Prosim, ne segajte mi več v besedo«, je nadaljeval Smith. »Najprej je treba raziskati, gospod Harrington, kedaj ste utegnili nevede pustiti na pištoli sled svojih prstov.... Ali imate rahlo spanje?«

»Prav rahlo«, je odvrnil Harrington in se z zanimanjem naprej pripognil. »Najmanjši šum, najlahnejši dotik me zbudi... zlasti odkar me je mora tlačila.«

»Kakšna mora?« je vprašal detektiv na precej neobičen način.

»Imel sem hude sanje, v katerih sem videl samo spodnji del obraza«, je po-

svoje raziskave in se spešiti... Sedaj, gospod Harrington, sodim za potrebno, da na kratko posnamem vso zadevo. Popravite me, če ne bo vse na mestu.«

Starec je rahlo sklonil glavo in še nadalje strmel v ogenj.

»Najpred: odtisi, ki so jih posneli na pištoli, so z vaših prstov«, je nadaljeval Smith. »To je bilo brez dvoma dokazano. Napravljeni pa niso bili v trenutku zavratnega umora, ker ga pač niste zakrivali vi. Napravljeni niso bili tudi pozneje, saj se niste vrnili v hišo, kjer se je izvršil umor, vse dotlej, ko se je našla pištola. Ti odtisi so se morali nujno narediti pred zločinom. Kdaj ste zadnjikrat držali pištolo v dlani?«

»Že pred leti«, je odgovoril Harrington.

»Ugotovljeno je«, je nadaljeval Smith in se žurno ozrl na tipkano Melvillovo poročilo, »da je bila pištola prodana tri mesece pred umorom. Prepustila se je trgovcu druge roke, ki izjavlja, da so mu jo ukradli. Med temi tremi meseci pred

vzel starček. »Razločil sem prav debelo doljno ustnico in dva štrleča zoba. Ko se mi je to prikazalo v spanju, sem se takoj

predramil... Ampak to za trdno nima nič opraviti s to zadevščino.«

»Kdaj ste imeli prvič ta privid?«

»Medtem ko sem bil bolan.«

Avrel Smith je vzel z mize droben kruhek z mesom in ugriznil vanj z daljnim, zaskrbljenim izrazom.

»Moj mož je užival lek za spanje skoro slednjo noč med svojo boleznijo«, se je vmes oglasila gospa Harringtonova.

»Duh, ki ga vodi srce, je čudovita stvar«, je rekel Smith proti gospe Harringtonovi. »Pravkar ste mi obrnili misel na podrobnost, ki mi je prej uhajala. Kateri zdravnik je zdravil gospoda Harringtona?«

Ta ga je imenoval.

»Nad vsakim sumom«, je pojasnil Smith. »Kako pa je bilo ime nočni strežnici?«

»Julija Canfield«, se je odzvala gospa Harringtonova in vstala. »Tako vam dam njen naslov.«

Smith je urno stopil po sobi in spremil do vrat staro gospo, ki ji je zašepetal nekaj besed. Resno se je poklonila in šla ven.

»Sedaj pa, gospod Melville«, je govoril dalje Smith, vračaje se k levi, »bi jaz hudo želel videti onega brooklynskega poročevalca, ki je dognal, da je imela pištola neobičajen duh. Ali bi ga mogli poklicati sem?«

»Nič ni lažje, kakor da mu telefoniram«, je odgovoril Melville, ki se je napolnil proti aparatu.

Gospa Harringtonova se je čez trenutek vrnila; v roki je imela odprto knjigo z naslovi in zveženjček. Smith je vzel oboje in položil zveženj na pečno ploščo. Nato je prijel za slušalo, ki ga je bil Melville pravkar odložil.

»Miss Asterley«, je dejal, čim je dobil zvezo, »po neko posebno obvestilo morate iti. Naj Langa Doonh ostane doma, kjer mu dam v kratkem povelja. Izvolite si to zapisati, kar vam narekujem. Poišcite Julijo Canfieldovo, izkušeno bolniško strežajko, ki stanuje na West North Streetu 621. Jaz sem pri gospodu Harringtonu. Tedaj pa tedaj me obvestite o tem, kar boste naredili, ali pa mi pošljite poročilo najpozneje v eni uri. Julija Canfieldova je bila ponočna strežnica gospodu Harringtonu med njegovo poslednjo boleznijo. Osumljena je, da je sokriva v nekih spletkah, ki so imele za posledico, da so se našli prstni odtiski gospoda Harringtona na pištoli, s katero je bil ubit Magnus Jansen. Zapomnite si njen

značaj in vse, kar utegne zanimati... Nobenega vprašanja? Dobro.«

Avrelj Smith je stopil na novo preko sobe ter obstal za trenutek ob ognju z uro v roki pred pazljivim poslušalstvom, ki je prežalo na vsak njegov gibljaj.

»Sedem ura je in še nismo dognali, kaj je moglo biti vzrok za umor«, je pričel. »Imate neprijatelje, gospod Harrington?«

»Nobenega«, je odvrnil le-ta. »Samo poslovne tekmece imam, a sem uverjen o njih poštenosti.«

»Kaj veste o Magnusu Jansenu?« je potem vprašal detektiv policijskega komisarja. »Je li žrtev kedaj zbudila sovražstvo zoper sebe, gospod Renfrew?«

»Nobenega, ki bi moglo razložiti zločin«, je odvrnil komisar. »Vzrok umora so pripisovali mrznji, ki jo neki ljudje čutijo do bogatev.«

»Ta nagib bi mogel veljati prav tako za g. Harringtona kot za Magnusa Jansena«, je pojasnjeval Smith. »Mrznja do bogatinov! Ubogi bolni duhovi! Prav tako bi lahko kdo črtil dnevno svetlobo, ker tu pa tam kak človek dobi solnčarico.«

Smith se je ozrl na zveznjčič, ki je stal na pečni skrili, pogledal gospo Harringtonovo in stopil proti njenemu sinu.

»Jaz bi želel izprašati služinčad«, mu je rekel. »Ali hočete biti tako dobri in jih zbrati v dvorani? Tako jih bom bolje videl v rezki svetlobi.«

Četrť ure pozneje je zazvonil telefon baš v trenutku, ko se je Smith vrnil v sobo. Detektiv je bil zadobil tolikšno oblast na vse navzoče, da se ni nihče ganil in je on sam pristopil ter prijel za slušalo.

»Oho«, je rekel zateglo, poslušal le za hip in brž odložil slušalo.

»Moja tajnica, miss Asterley«, je zaklical, »mi telefonira iz kavarne, ki stoji vprav nasproti stanovanju Julije Canfieldove. Takoj bo stopila na mesto.«

(Dalje)

Pierre van Paasen

Obisk v Vatikanu

Genialna kombinacija moderne dobe in romantike starih časov — Iz papeževega življenja

Drežil sem cele tri dni v Vatikanu in občudoval rekonstrukcijska dela. Papež Pij XI. mi je dovolil razgovor, toda večje me dolžnosti in ne morem na tem mestu objaviti njegovih izjav.

Papež se trenutno bavi z načrtom, kako bi se na pobočjih Vatikana zgra-

stvom, ampak tudi povzdig neodvisne vatikanske države pod Pijem XI., ki je nekoč dejal, da lahko celo majhna država postane velika, dokler je bogata na tradicijah preteklosti.

Cepprav vztraja Vatikan v marsičem na šegah in običajih iz prvih časov krščanstva, vendarle odmeva v njem

Nova guvernerjeva palača v vatikanski državi

dila miniaturna država in se ustvarila iz labirintnega kaosa spomenikov antike, srednjeveških palač in številnih svetišč urejena in harmonična celota. Da, volja enega samega moža gradi mesto, obnavlja državo, ki naj bo višek novodobnih pridobitev. Nikjer na svetu ne najdeš tako genialne kombinacije bleska minulih časov in popolne modernizacije, kakor baš v vatikanskem mestu.

Ce govore današnji zgodovinarji o obnovitvi Rima, ne milijo s tem samo nacionalnega preporeka italijanskega kraljestva pod Mussolinijevim vod-

brnenje električnih dinamov, ropot tiskarskih strojev, bučanje Claxonovih rogov in trdo prasketanje naprave za visoko napetost nad brezžično oddajno postajo. Dvigala vozijo v cerkvi sv. Petra gori in doli, drse skozi nadstropja papeževe palače navzgor in navzdol, sem in tja. V vatikanski državi grade tudi železnico, na drugi strani pa odpirajo stoletja zaprte podzemne jame, kamor bodo vzdali naprave za centralno kurjavo in naprave za hlajenje.

Srebrn telefon zveni v melanholičnem tonu v sobani, ki je služila Lukreciji Borgiji za budoar. Raffaelove in

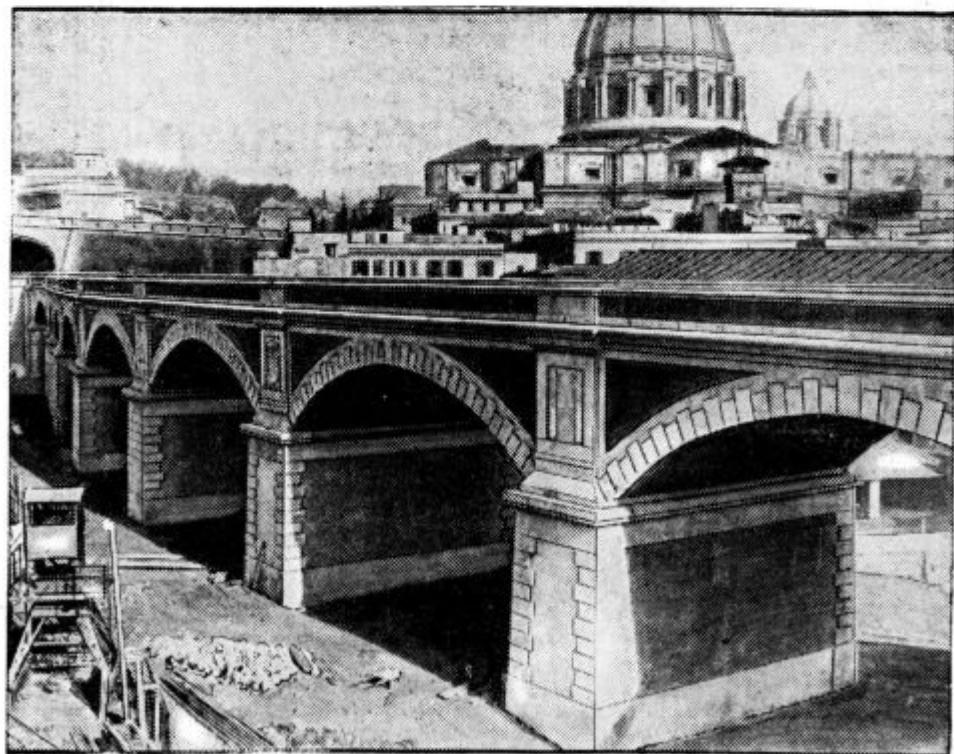
Michelangelove freske razodevajo v milem svitu električnih žarnic novo lepoto.

Ta ogromen preobrat, ki obsega vsak prostor, vsak okraj v Vatikanu, je delo

papeževih organizacijskih zmoglosti in neutrudne energije. Visoke cerkvene avtoritete zatrjujejo, da bo ta papež prešel v zgodovino kot Pij Veliki, ker je z lateransko pogodbo politično osvo-

Ogromna vrata, skozi katera bodo vozili vlaki naravnost v vatikansko državo. Vrata se bodo mehanično odprla neposredno pred vlakom

Mogočen železniški most, ki bo spajal Vatikan z ostalim svetom

bodil Vatikan in se ni strašil nobenih gmotnih žrtev, da spravi Vatikan v soglasje z ritmom moderne dobe.

Poskrbljeno je tudi za hitrejšo notranjo zvezo med posameznimi oddelki in vatikansko palačo, ki obsega 12.000 prostorov. Ekspeditivnost prekaša po učinkovitosti vse evropske urade — izvzemši morda najnovejše tehnične naprave v Nemčiji.

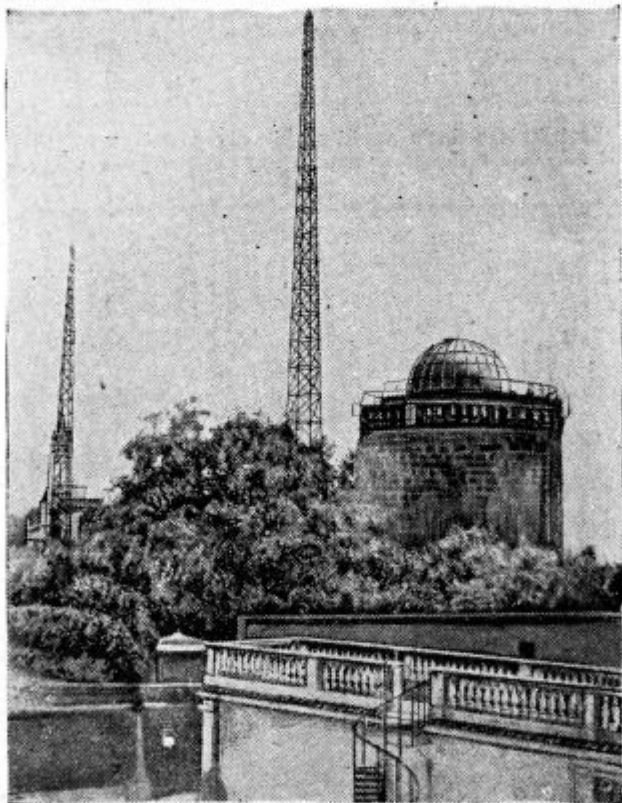
Papežev čut za estetiko ne pozna nobene spremembe slikovitih oblek švicarske garde, ki nosi še vedno kostume po Michelangelovih načrtih. Toda papeževi gardisti so danes oboroženi s puškami in bodali, zgodovinske čelade pa nosijo samo pri velikih svečanostih. Vojaška godba švicarske garde je dobila nove srebrne instrumente.

Razpravljalo se je tudi že o ustanovitvi primerne letališča, glede katerega pa se doslej še niso odločili, ker je prostor vatikanske državnice zelo

operacije. V prejšnjih časih se je večkrat zgodilo, da so kardinali, ki so po-

Pater Giuseppe Gianfranceschi, ki je spremljal Nobila na severni tečaj, je imenovan za vodjo vatikanske radio-postaje

Vatikanska radio postaja poleg zvezdarne

omejen. Dokler bo ta problem nerešen, se bodo uporabljala za hitro vožnjo odličnih osebnosti tri helikopterska letala, ki zahtevajo malo prostora za

tovali k volitvi papeža, prepozno dospeli v Vatikan, ker jih je ovirala težavna in dolga vožnja. Sedanji papež hoče odpraviti ta nedostatek z letali.

Mejnik med Rimom in Vatikanom
V tlak na Petrovem trgu so položili mar-
mornato ploščo kot mejnik med posvetnim
in cerkvenim Rimom

Papež se je v zadnjih letih ponovno veselil, ko je slišal, da potujejo misijonarji z letali na svoja mesta.

Najlepša palača, ki se trenutno izpopolnjuje, je guvernerjeva palača za cerkvijsko sv. Petra, ki se dviga visoko nad večnim mestom. To poslopje je ponos papeža in je opremljeno z vsemi novodobnimi napravami.

Vatikan je edina država v Evropi, ki je odpravila nadležno kontrolo potnih listov. Kljub temu pa ustavi vatikanska straža vsakega došleca; toda stražniki ravna po papeževem naročilu z največjo vljudnostjo in lahko postrežejo tujce skoro vedno v materinem jeziku.

V jutranjih urah vozijo limuzine po svetlih asfaltiranih drevoredih. V avtomobilih sede diplomati v zlato izvezjenih uniformah ali monsignorji in kardinali v vijoličastih ali škrlatastih oblačilih, ki se peljejo v papežev urad. Vsi načelniki posameznih oddelkov papežev države so odgovorni direktno papežu kot poglavarju vatikanske države. Papež sprejema svoje načelnike vsako nedeljo.

Papež želi spremeniti Vatikan v popolnoma samostojno državo in zato hiti z uvedbo lastnega vatikanskega denarja. Razen sprejemne radio postaje

Podiranje cerkve sv. Ane, kjer bodo zgradili novo palačo za kardinale

se pripravlja tudi poštni, telefonski in brzojavni urad, tako da bo papež v neposredni zvezi z vnanjim svetom.

Papeževo življenje je preprostejše od življenja kateregakoli višjega svečenika v Vatikanu. Knjižnica njegovih zasebnih soban je enostaven prostor, kamor dospeš po prehodu neskončnih hodnikov in sob. Ti prostori so okrašeni z romantično krasoto srednjega

resno. Zato načeloma ne daje razgovorov in sprejema novinarje le kot zasebnike.

Papež zapušča uradne posle ob 8. uri zvečer, svetilka v njegovi knjižnici pa gori do polnoči. Bavi se intenzivno s klasičnimi študijami.

Zjutraj vstane ob šestih, često se dvigne iz postelje tudi ponoči, če ne more spati. Tedaj pokliče enega izmed

Restavriranje Michelangelovih slik

Slika kaže mogočno Michelangelovo delo »Vesoljni potopi« na stropu Sikstinske kapele. Čas je poškodoval mnogo umotvorov, ki jih je sedanjí papež ukazal popraviti.

veka in vsebujejo neprecenljive preproge in zaklade renesanse. Papeževa pisalna miza je obložena s spisi, kakor jih najdeš na mizi vsakega poslovnega človeka.

Pij XI. govori z zmerno mirnostjo in spremlja govor z najenostavnejšimi kretnjami. Samo njegove temne oči spominjajo obiskovalca na prodirni pogled Mussolinija. Med papežem in italijanskim državnikom je otipljiva sličnost v potezih in glasu.

Kot državnik je papež napreden in moder knez. Svojo nalogo pojmuje zelo

svojih tajnikov in mu narekuje pisma ali spomenice.

TEK

Staroslav

Janeza Trdine narodopisne drobtine

Ena največjih nesreč, kar jih pomni naša zgodovina, je bil prihod Madžarov na koncu IX. stoletja v srednje Podonavje. Kakor klin so se zagvozili med severne in južno-zapadne Slovence, upropastili moravsko kraljestvo, zatrl slovensko kneževino ob Blatnem jezeru in na široko opustošili slovensko zemljo. Ti roparski pohodi so trajali do leta 955, madžarskega poraza na Leškem polju. Tedaj je bilo končano njihovo divje nomadsko življenje. Bili so prisiljeni lotiti se poljedelstva in živinoreje. Učitelji so jim bili zaslužni Slovenci in Madžari so jih izkoriščali v vseh strokah. V svoj jezik so sprejeli mnogo slovenskih besed; prisvojili so si slovenske običaje, vraže, verske nazore, kar priznava njihov narodopisec Wlislöcki na več mestih svoje knjige »Aus dem Volksleben der Magyaren« 1893. Izvod te znamenite publikacije je kupil, brž ko je izšla, g. notar Aleksander Hudovernik v knjigarni L. Schwentnerja v Brezicah in ga izročil Janezu Trdini s prošnjo, da bi ga komentiral. Opremljeno ob robovih z mnogimi opazkami, je vrnil Trdina knjigo lastniku, ki jo hrani še danes z nekaterimi drugimi kot dragocen spomin na odličnega mentorja. Z dovoljenjem g. notarja stopajo tu dane drobtine, da nam še bolj dvignejo občudovanje Trdinovega globokega poznavanja preprostega ljudskega duha in njegovih umotvorov. (W=Wislöcki, T=Trdina. Navedeni W brez naslednjega T pomeni stavke ali besede, ki jih je Trdina v Wislöckega knjigi samo podčrtal.)

I. Češčenje gora

W: Gore so vez med nebom in zemljo, meje med živimi in mrtvimi, stanovanjske ali most, ki po njem odhajajo duše v večnost. — T: V neki narodni pripovedki gre duša čez dolg most na drugi svet.

W: Zemlja se zove v madžarščini föld, kar Ipolyi Magyar Mythologia (str. 209) izvaža iz föl (góri), föle (zgoraj). — T: madžarski föld diši močno po nemškem »Feld«.

W: Zemljo zovejo »mater«. — T: »Mati — črna zemlja« v slavj. bajkah in pesmih.

W: V mnogih starih prisegah se prosi zemlja, naj ne nosi krivoprisežnika, po smrti naj ga vase ne sprejme ali naj ga zopet bruhne iz sebe. — T: I v slov. bajkah vrže zemlja za razne grehe človeka iz sebe, n. pr. prečinskega župnika zato, ker je mrcvaril svojega kaplana. Zemlja ne mara posebnosti tistega, ki je prestavljal mejnike.

W: Da se od pijače nekaj kapljic izlije na zemljo, je v mnogih krajih še zmeraj navada. »Travnata« zemlja ima posebno zdravilno moč. Bolnika polagajo na travo,

da izsesa zemlja bolezen iz telesa. — T: Tudi Slovencih!

W: Zdravilna zelišča, rastoča na gorah, so bolj učinkovita, kakor dolinska. Kdor najde na gori »nebesni kamen« (Himmelsstein) — strelo (Donnerkeil), naj ga v svoji hiši zakopije, nato se pri njem naseli sreča. — T: pri nas »strela«. Bajka pravi, da ne trešči nikoli v hišo, v koji je »strela«. Ta kamen je podoben osli, površje mu je nekako steklenasto.

W: Kot bele kače begajo Vile (Feen) po gozdu in kdor hiti za njimi, najde denarje, ker počivajo samo tam, kjer je v zemlji denar, ki ga izsesajo. — T: I v nas je »bela kača« čuvarica zakladov.

W: Kjer imajo čarovnice zborovanja, tam ne raste trava nikdar več. — T: To pripoveda naš narod i za Vile.

W: Če koga v spanju vznemirja »črna gospa« (Mahr) ... — T: = mora.

W: Grdo, ostudno piše štejejo za tako zvani lidércz, ki se je pomešal med druge piščance. Lidércz se zleže iz jajca sedemletnega petelina, govori večkrat kakor človek in izvršuje vsako željo svojega gospodarja, ki ga pa po gotovem času hudič vzame. Ponoči zleti v podobi goreče šibe pod milo nebo in prinese svojemu gospodarju zaklade. — T: Iz jajca sedemletnega petelina se izleže, ako kdo na njem sedem tednov čepi, — hudič, ki nosi potem človeku denar. V podobi goreče šibe se prikazuje hudič.

W: Kdor skuša zvezde šteti, dobi bradavice. — T: Kdor zvezde šteje, greši in če se nahaja v tem številu njegova zvezda (vsak človek ima svojo), kmalu potem umrje.

W: Likantropija je tudi med Madžari razširjena. — T: Volkodlak.

W: Narodni junaki in vladarji, ki jih je ljudstvo ljubilo, žive še vedno po narodni veri »vzdani« v gorah in kadar preti deželi nevarnost, pridejo s svojimi četami ljudstvu na pomoč. — T: Naš kralj Matjaž se je sestavil iz madžarskega kralja Matije Korvina, iz celjskih knezov in vodnika puntarskih slovenskih in slovensko-hrvatskih kmetov Matije Gubca, rojenega Zagorca.

W: Srečonoshi lonec, zakopan v gori, napolnijo gorske Vile, velikani in divji starec vsako sedmo ali deveto leto z denarjem. — T: V slovenskih bajkah leži zaklad navadno v velikem loncu.

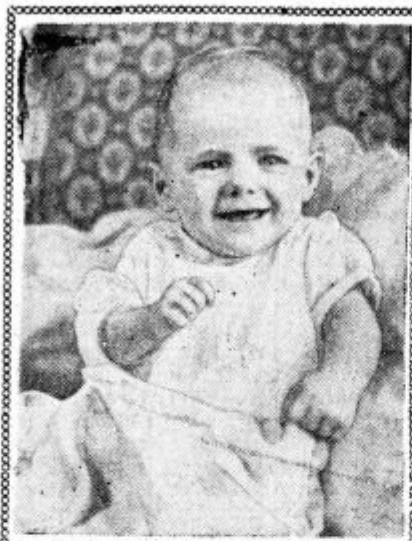
W: Gorski in gozdni duh je omenjeni divji starec. — T: divji mož, hostni mož, hostnik, v Rusih: lěšij (od les = gozd).

W: Temu »divjemu starcu« pravijo Madžari tudi gozdno čudo in si ga predstavljajo kot velikanskega, divjega kosmatina. — T: Naš divji mož je ravno tak.

W: Na nekem vrhu pri Ipoly-Földemes je studenec, ki gre o njem glas, da njegova voda odpravlja bradavice in druge izrastke. — T: Taki »zdravi« studenci so i pri nas; zlasti dobri, če človeka oči bolé.

(Dalje)

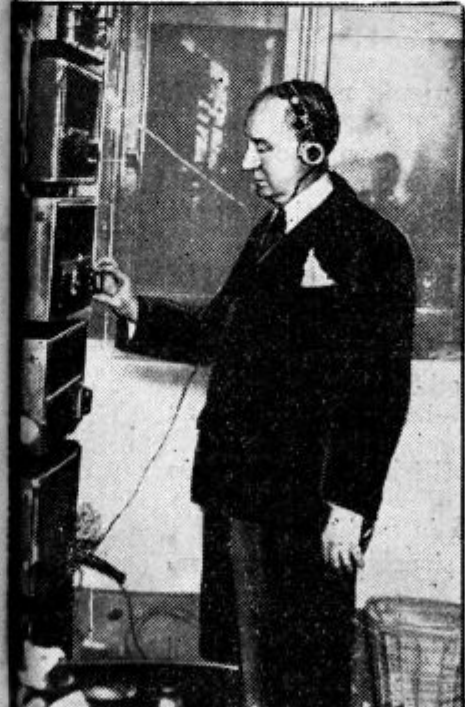
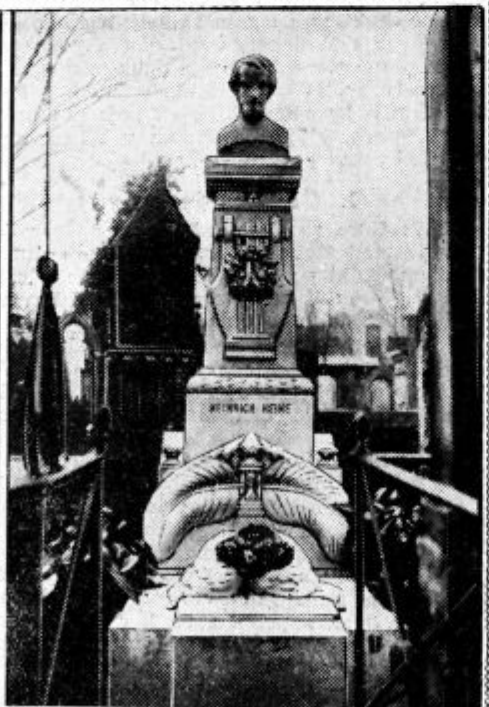
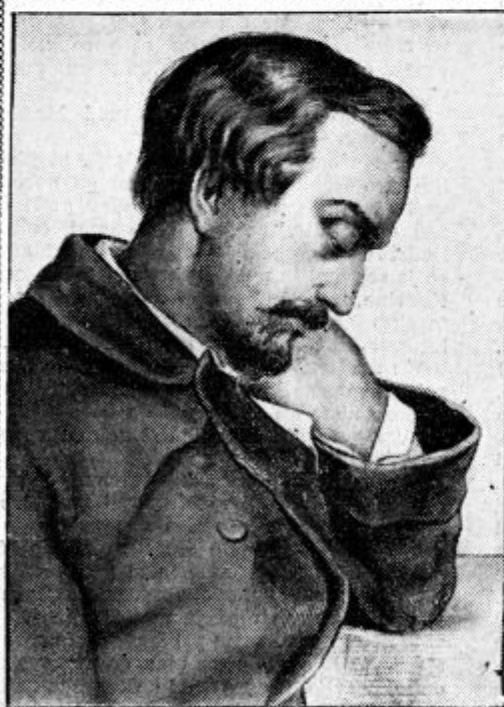
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

Italijanski državnik Tomaso Titta, ki je igral veliko vlogo predvojni evropski politiki, je umrl, star 75 let.

V zgornji vrsti: Na potovanju v Zahodno Indijo je umrl 77letni sir Charles Parson, (desno), iznajditelj turbine, (levo) ameriški poslanik v Berlinu Sackett. — Najmlajši prebivalec Bele hiše v Washingtonu, mali Joan, vnuk predsednika Hooverja. — V množicah drvi angleški pari v zakonski stan. Slika kap poročno ceremonijo v državnem uradu. — V spodnji vrsti: Nemški pesnik Henrik Heine je umrl pred 75 leti (17. februarja). Poleg: Pesnikov grob v Parizu. — Iznajditelj Marconi pred oddajnimi aparati italijanske radio postaje — Javna justifikacija protidržavnega elementa v turškem mestu Menemen.

KRIVDA ELIJA PILONA

Opisni roman Podržaj

Roman

7. nadaljevanje

Elij se je obotavljal. Gorel je v strasti do nje, vendar ni hotel, da bi videla v njem slabiča, ki se slepo pokorava ženski samo zato, ker je ženska. Slutil je, da prija njegova ubogljivost njeni čudi, saj se je zdelo, kakor da meri njegovo ljubezen po stopnjah njegovega suženjskega razmerja do nje, toda prav vselej se ni pokoraval njenim zahtevam. Tudi nocoj ni bil razpoložen za njeno ticho, čeprav ga je bila razvnela s svojim nepotvorjenim vedenjem. Sicer pa se je vedno čutil tujca v njeni bližini, razen na svojem domu. Njena neprestana skrb, da mora ostati njuno razmerje skrito in niena bojazen pred bratom, češ da streže povsod na njo, sta mu vcepila v možgane pres pričanju slično misel, da mora biti res vse tako, kakor zahteva ona. Zato je bil zmerom vznemirjen, kadar je bil z njo na ulici ali na njenem stanovanju. Vrh vsega ga je nocoj še posebno vznemirjala negotovost zaradi nezanesljive odsotnosti njenega brata.

— Sedil je ponovila.

— Bojim se, da pride Hinko, je rekel in sedel k njenim nogam, ki mu jih je položila v naročje.

— Smešno. Če ima priti, bo prišel, če stojiš ali sedi, se je zbadljivo smejala in pristavila resno: Bodi miren! Ne bo ga.

— Zate gre, draga! Ne zame.

— Seveda. Tebi je vseeno, če se konča. In da se mora končati, če zve Hinko, to vendar veš!

— Vem, je odgovoril kratko in gladil meča njenih nemirnih nog.

— Zakaj nisi prišel dopoldne, kakor si obljubil Miti? In včeraj? Kje si hodil? Ali misliš, da pridem zato k tebi, da se mi bodo smejali ljudje? In danes popoldne? Napisala sem ti, da pridem, pa me nisi čakal! Včasih nisi mogel biti brez mene niti en dan, zdaj pa ti nič ni zame!

Množica vprašanj in očitaj, ki jih je bil pričakoval in se pripravil nanja, ga je zmedla. Čutil se je krivega pred njo, ki trpi iz ljubezni do njega.

— Marija, ne sodi me krivo. Prosim te.

— Tako govori človek, ki ga peče vest, je odvrnila.

Elij se je spomnil svoje obljube Mary. Nemirno je pogledal na uro.

— Kar pojdi, če se ti mudi! In jutri mi pošlji ključ! je rekla in sedla.

— Ne, draga. Ne tako, jo je prijel za roko in poljubil.

— Nocoj si vendar prost, ali ne? In kam si šel, ko sva se srečala?

— K tebi, se je zlagal.

Ni hotel lagati. Samo resnico je hotel prikriti, pa je vseeno čutil v duši odpor.

— K meni? je ponovila podsmešno.

Skušal je popraviti laž in je vprašal:

— In ti, kam si šla?

— Razumem. Hotel bi me ukaniti, ker sem ti povedala, da sem ves dan ležala. Se ti zdi čudno, kaj?

— Ne mislim nič slabega, draga.

— Nimaš pravice, misliti slabo o meni.

— Marija?

— Da, bolna sem, pa sem vstala. Zaradi tebe.

— Govori, draga.

— Šla sem, da vprašam telefonično po tebi. Hotela sem vedeti, kaj je s teboj.

— Zdrav sem in rad te imam.

— Čudna ljubezen!

— Morda je čudna. Toda velika in iskrena.

— Besede! V dejanjih se kaže prava ljubezen.

— Pa si res bolna, se je nagnil k njej.

— Pusti me! In ne šali se!

— Ne šalim se, draga. Čudim se. Po tolikem času in tolikih dokazih, pa dvomiš in mi očitaš neiskrenost.

— Zakaj se me potem izogibaš? Sicer pa, kdaj odgovoriš na moja vprašanja?

— Vse ti povem in videla boš, da si se motila.

In povedal ji je, kako je bilo včeraj, ko ga ni našla doma, kako je popoldne zaspal in prišel zvečer pod njeno okno, da jo obišče, pa ni videl bršljana na oknu in je šel.

— Ali nisi slišal zvonca?

— Nisem. Oprosti in ne huduj se.

— Saj nisem bila pri tebi. Služkinjo sem poslala.

— Žal mi je.

— In vse te dni? Povej po resnici, ali se nisi bal, da me ne vidiš več?

— Trpel sem. Mnogo sem trpel in težko mi je bilo, ker te nisem mogel videti.

— Ti je bilo zelo hudo?

— Marija, nikoli več kaj takega, če me ljubiš.

— Če te ljubim? se je zasmejala.

— Ljubiš me, to vem in to je moja sreča! je vzkliknil in jo hotel objeti.

— Ne tako glasno! Ali ne vidiš, da moram držati haljo?

— Marija, moje vse! jo je objel in se zaril z glavo v haljo nad njenima rokama, ki sta tiščali haljo nad kipečimi prsi.

Oba sta molčala.

— Elij! je vzdihnila in on je čutil njen poljub na vratu.

— Ali me ljubiš? je spustila haljo in ga objela.

V odgovor so se vsesale njegove ustnice v topla valujoča nedra. Minute so minevale v sladki sreči.

— Moj si! je šepetala.

— Tvoj, tvoj!

— Elij!

— Moja si!

— Kaj ne, da me ljubiš? se je spustila na divan.

— Ljubim!

— Ugasi luč... je rekla komaj slišno.

Elij je planil kvišku.

Prestrašena je sedla in posluhnila.

— Pes je, je rekla in zakrila prsi.

Elij je stal pred njo, pa je ni videl. Ugasi luč... ugasi luč... mu je odmevalo v glavi in se stapljalo z udarci ure na bližnjem cerkvenem stolpu.

— Kaj ti je? je vstala skoro boječe.

— Ljubim te! je padel na kolena, ji objemal noge in jih blazno poljubljal.

— Elij, moj Elij, je šepetala, se sklonila in ga božala po laseh.

Nenadno je vstal, vzel suknjo in klobuk, stopil pred njo, zaprl oči in rekel z globokim vzdihom:

— Marija, tvoj sem!

Kakor okamenela je stala sredi sobe, roki sta ji viseli mrtvi ob životu, halja ji je zdrknila z ramen in luč izpod rdeče zasenčene svetiljke je obsevala njeno bujno telo.

Tako je stala še potem, ko je bila slišala, kako je zaklenil Elij vrata stanovanja in so se njegove stopinje izgubile v gluho noč.

11

To noč Marija ni legla v posteljo. V mrzličnem plaču je bdela do jutra. Njene misli so bile mračne in maščevalne. Brez sosledja so se lovile med ljubeznijo in sovraštvom. Silila se je verovati v Elijevo iskrenost, toda čim se je spomnila njegovega čudnega odhoda, že je izginila njena vera in temen dvom je obvladal njeno dušo, trepečo pod groznim vtisom njegovega bega, ki si ga je v vročinski omotici tolmačila kot posledico svoje nebrzdane ljubezni. Pričakovala je, da premaga njegovo bojazljivost, neodločnost in pridržanost, ki jo je sicer občudovala na njem, ki pa ji je povzročala mučne dvome v njegovo moškost, v objemu, ki naj bi mu dokazal, da so njegovi tajni dvomi v resničnost njene ljubezni ničevi in da ga ljubi kot prava ženska z vsemi prirodnimi pravicami in dolžnostmi.

Njena sobica se je bila že davno ohladila, ona pa je še zmerom ždela na starinskem naslanjaču, ogrnjena v samo haljo, mrka in brezčutna za mraz.

Ne! je zdajci vstala, ne in ne! Pa četudi pride konec prej nego je čas! Izgubiti mora ponos, da je močnejši od mene! Ljubi me in ker me ljubi, mora pasti! Za boga me ima, pa misli, da bom zadovoljna z njegovim kadilom! Še bolj me bo ljubil, še večje bo njegovo spoštovanje mojega božanstva! Uvideti mora, da je moj, ker tako hočem jaz in da je njegova volja pod mojimi nogami!

Odločila se je, da pojde še danes k njemu. Hinka še ne bo, Mito pa bo preverila, da mora z njim v gledališče, ker jo je prosil in zaklinjal, da želi videti z njo predstavo... In ko se vrne zvečer domov v to sobico, kjer je doživela pred urami nepričakovan poraz, bo praznovala Dalila svoje zmagoslavje!

Ne! je sedla na divan, to bi bilo ponižanje! Ne, danes ne! On se mora ponižati, on mora prositi, da pridem k njemu! Sam mora pravičiti svojo obsodbo! Sam mora položiti glavo v Dalilino naročje!

Tako se je trenutno utolažila in se umirila. Toda le trenutno, kajti občutek poraza ni hotel izginiti navzlic sklenjeni osveti. Nenadno je začutila v sobi mraz in neprijeten hlad je objel njeno telo, da se je začela vsa tresti. Legla je na divan in se odela, da se ogreje. Vzela je iz predala toaletne mizice njegovo sliko, jo postavila poleg sebe in jo takoj zopet spravila nazaj. Zaplakala je in v krčevitem plaču klicala njegovo ime. Bila je trudna in rada bi zaspala, da ne bi vedela več ne zase ne zanj, pa ni mogla. Glava jo je pekla, po životu pa jo je mrazilo.

Čudo tehnike

Prav za prav je težko v današnjih stvarnih časih govoriti o čudežih. Ljudje smo že tako navajeni, da vsako novost samo površno pogledamo in jo brž uvrstimo med vse druge reči, ki jih že zdavnaj poznamo. Zakaj bi se tudi zadrževali s stvarmi, ki nas koncem koncev nič ne brigajo. So pa v tehniki tudi take reči, ki igrajo v življenju zelo veliko vlogo, samo — ne zavedamo se jih, ali pa bi jih pogrešili šele takrat, ko bi jih lepega dne več ne bilo.

Na primer elektronka. Gotovo ste že videli katero, na sliki ali pa morda v radio aparatu. Majhen steklen balonček s črnim ali rjavim ovalnim podstavkom, v katerem tiče štirje medenasti čepki. Znotraj košček stekla z nekaj drobnimi vtaženimi žicami, ki nosijo nekakšno bleščečo odprto škatlico-anodo. V škatlici je iz žice spletena neke vrste drobna kletka: mrežica. In v praznem prostoru znotraj mrežice ko las drobna žica: žarilna nitka. Skoro se vidi vse skupaj kot otroška igračka. Toda ta neznatna stvarca iz stekla in žice mogočno vpliva na vse gospodarstvo, na trgovino in industrijo in v čedalje večji meri tudi na naše vsakdanje življenje... To je prva slika.

V tistem prostorčku medkrajevne telefonske centrale tiči na aparatih med železnimi podstavki množica elektronk. Nikakega gibanja ni videti, ničesar ni čuti, samo v notranjosti lučk žare drobne žice med svetlimi kovinskimi ploščicami, enakomerno, v komaj vidni bledordeči svetlobi. In vendar... Na nevidnem toku elektronov, ki jih izžarjajo one žareče žice, trepečejo človeški glasovi, hiteči stotine in tisoče kilometrov daleč od mesta do mesta, od dežele do dežele.

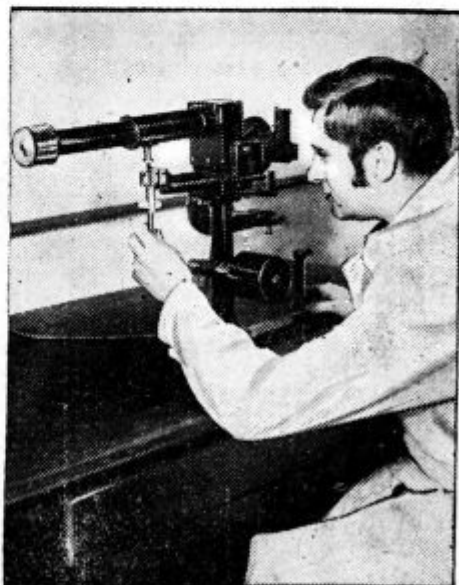
Človek doživlja spričo teh steklenih balončkov, ki mirno gore na aparatih, vedno iznova senzacijo. Njih tišina in mir učinkujeta prav grozničavo, zakaj v resnici je v njih polno mrzličnega dogajanja. Med nitkami in kovinskimi ploščicami hite sem ter tja vprašanja in odgovori, tu vmes se odločujejo usode, sklepajo kupčije in dogovori, ki so morda važni za tisoče ljudi, morda celo za nas vse, za vse naše življenje in delo. Tiste drobne niti umejo govoriti vse jezike, pozna-

jo govorico glasbe ter izraze sreče in gorja. Nitke žare in spajajo vse prestolnice in vsa večja mesta sveta. Morda so one prve lučke v vrsti poslale prav sedajle svoje glasove na električnih valovih preko Oceana v New York ali Buenos Aires in je prišel glas onemu drugemu na uho, še preden smo utegnili to misel izmisliti do kraja. Bog ve, če se sedajle preko njih ne razgovarjata dva človeka, katerih eden je na kopnem, drugi pa na potniškem parniku sredi morja ali pa v zraku. Nič ne vemo — nitke žare mirno naprej in ne izdajo ničesar. Kadar ugasnejo, vzamejo s seboj zaupane jim tajnosti.

Življenje teh elektronk je kratko, komaj nekaj tisoč ur. Toda žive ga z neverjetno koncentracijo. Ena taka elektronka leži tudi na moji pisalni mizi. Pregorela je že in bi spadala prav za prav na smeti. Toda vseeno sem jo obdržal, ker je vteleseno čudo tehnike in simbol današnje dobe.

Elektrika iz solnca

Slika kaže dr. Bruna Langea, avtorja našega članka »Elektrika iz solnčne svetlobe«, knjiga 8., str. 33.

Dežela ogromnih gejzirov

Velika potresna katastrofa, ki je nedavno zadela severni del Nove Zelandije,¹ obraca pozornost vsega sveta na to deželo čudes, koje tajne podzemse sile so že neštetokrat terjale ogromne

Maori v bojni opremi

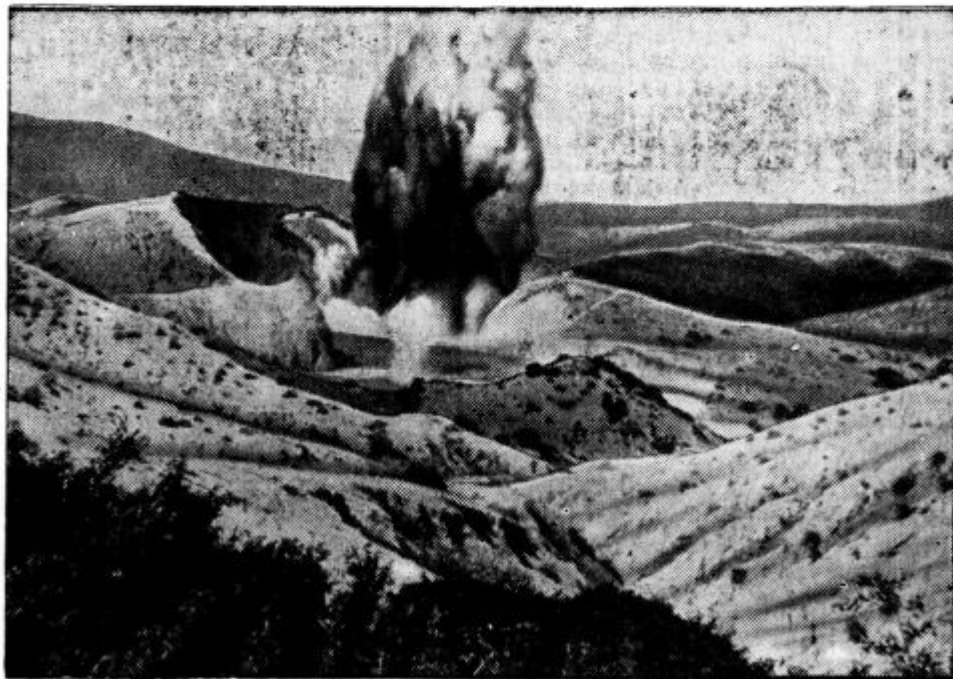
žrtve od domačega prebivalstva. Središče potresa je bilo v zalivu Hawke, ob katerem ležita obe težko poškodovani

¹ Glej »Nova Zelandija« v prejšnji številki, str. 190.

vani mesti Napier in Hastings. Pravo ognjišče nesreče pa je za »Vzhodnim gričevjem«, v ognjeniškem ozemlju, kamor prideš skozi gorsko divjino, kjer še dandanes živi nekaj ostankov Maorov, praprebivalcev tega otoka. Tu kipe v nebo visoki s snegom pokriti vulkani, pod njimi pa se razprostira pokrajina ogromnih gejzirov, ki jo opisuje Geisler takole:²

»Kamor obrnemo oko, vidimo nove uganke, in nas preseneča bujnost pojavov. V gejzirski dolini reke Weikato vidimo povsod med pobočji med zamolklozelenimi šopi in grmi, kako se dvigajo vroče pare iz zemlje in tik ob nabrežju brizgajo tu in tam v enakih razdaljah snopi gejzirjev navpično v zrak, padajo razpršene vode kakor prah fino razdrobljene na vse strani iz oblaka pare ter se zlivajo v potočke. Nekatere posebno značilne vrste teh gejzirov so dobile nazive, n. pr. Šampanjski kotel, kotlinica, ki meri v premeru 45 m. V njej se kuha kipeča voda, ki puhti iz žrela, kjer znaša temperatura pri vrhu 80 stopinj C. Tam

² Prof. Walter Geisler: Handbuch der geographischen Wissenschaft.

Črni gejzir bruha 400 m visoko

bližu je gejzir Wairakei, ki meče v vis 9 do 12 m visok vodni steber. Tudi »Lonec kaš« je tu, nekakšna mlaka mulja, ki se na njeni površini nenehoma delajo mehurji, a se takoj razpoči, kakor bi vrela kaša v loncu. Povsod se tvorijo zasigane stopnje in često lahko opazujemo, kako se veje dreves oblagajo s skorjo, podobno težkemu srežu. Nedaleč oddaljeno se kadi velika parna fumarola, Kapiti Blowhole,

nimi terasami sige. Jezero se je zopet napravilo, toda pokrajina okoli njega se je docela izpremenila. Debela odeja kamenja in vulkaničnega pepela ni le pokrila vegetacije, temveč uničila tudi večje število maorskih vasi.

Na strmem zapadnem bregu jezera še danes brizgajo vroči vreli, tako da je vse pobočje trajno ovito v soparo. Po tem izbruhu je nastal tudi največji gejzir, ki pa se je l. 1905. zopet umi-

Zgoraj: Maorske žene perejo v topli vodi na vulkanskem ozemlju. Levo spodaj: Maorski »dober dan želim!« Desno: Novozelandski Vezuv — ognjenik Ngauruhoe

ki neprestano deluje in slednjič se vržejo spenjene vode reke Weikato čez slapove Huka v kakem 100 m dolgem prekopu divje naprej, kakor bi hotele ubežati vsem tem strahotnim pojavom. In takšne slike se vrstijo, dokler ne pridemo do pravih bregov vulkanskih jezer Roturui. Brez primere krasne, s kremenčevimi sigo pokrite terase so postale 1886 žrtve izbruha; takrat se je odprla 19 km dolga in 400 m široka razpoklina, ki se je vanjo pogreznilo jezero Rotomahana z ogrom-

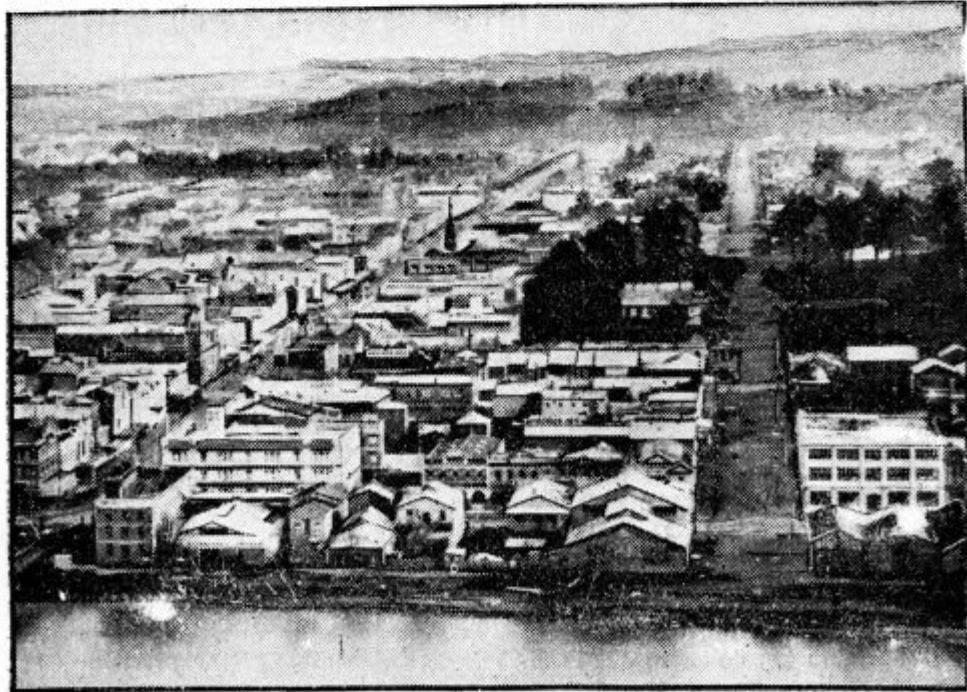
ni. Ta gejzir, ki mu pravijo Weimangu, bruha kakor črnilo temno vodo. V njenih curkih prihaja iz njega tudi mulj in kamenje. Da, nekatere erupcije so dosegle višino 450 m. Če hočemo videti največje delujoče gejzirje, moramo v ozemlje Rotorue. Wairoa, »Dolga reka« Maorov je metala vodo pred izbruhom 1886 90 m v vis. Danes sta največja gejzirja Pohutu in Wai-kite, ki dosežeta višino približno 30 m. Ozemlje Rotorue je s tem postalo središče cele vulkanske cone in vlada je

Trgovski del mesta Napier

ondi v bližini divne jezerske pokrajine uredila moderno zdravilišče, kjer se že razvija mednarodna družabnost. Pose-

ben sloves so dali Rotorui ostanki Maorov. To sicer niso več praprebivalci, zato pa ima tujec tukaj prilož-

Pogled na mesto Napier

Glavna cesta v Hastingsu

nost seznaniti se z visoko inteligentnim ljudstvom polinezijskega plemena. Predstaviti si namreč moramo, da ljud-

je, ki v maoriški vasi Whakarewarewa perejo svoje perilo v vročih vrelih in tam kuhajo, bolj ali manj igrajo vlogo

Pristanišče mesteca Hastings

Maorov in jih zato plačujejo tujci. Govore izborni angleški. Maoriška vas kaže jasne sledove izumetničenja. Maori bivajo še na nekaterih drugih mestih, in sicer nekoliko bliže Rotorue, na bregu jezera, ki ga obdajajo vroči

vrelci. Tam leži Ohinemutu, »stare mesto«, kjer vleče poglede nase posebno ondota zbiralnica Tamatekapua. Tam je najti še marsikakšno staro rezbarijo, seveda pa tudi dosti ponarejenega.

Neznano pismo Dostojevskega

Med ostalino pred vojno umrlega Aleksija Suvorina so odkrili doslej še neobjavljeno pismo Dostojevskega iz l. 1878. Pismo se glasi: »Veliko sem premišljal o najinem zadnjem razgovoru in rad bi danes spregovoril o mislih, ki sva jih tedaj razplela. Govorila sva o najbolj čudnem in najbolj presunljivem pojavu ruskega življenja, o revolucionarnem gibanju, ki ograža carja. Moje stališče do tega gibanja je razdvojeno. Nikakor ne zanikujem veličine prepričanja, ki ga imajo revolucionarji, a po drugi strani brezpogojno odklanjam teroristična dejanja. Če si pa predstavljam, da bi na cesti prisluškoval pogovoru dveh mož in da bi eden dejal drugemu: »pravkar

sem položil peklenški stroj v carjevo palačo«, tedaj moram odkrito priznati, da ne bi pohitel v carjevo palačo in javil bližnjo eksplozijo. Obeh mož ne bi niti ovadil najbližjemu policistu, čeprav bi vedel, da pripravljata zločin. V bistvu bi bil razlog, da ne ovadim obeh mož, morda samo bojazen, da me ne bi smatrali za denuncianta. Predstavljam si, kako bi me zasliševali, me izpraševali in mi zagotovili morda celo nagrado. Po drugi strani bi me lahko smatrali za izdajalskega tovariša zločincev. Listi bi pisali, da je Dostojevskij izdal atentatorje. Tega mi naši liberalno misleči krogi ne bi odpustili. Policija mora skrbeti za preprečanje zločinov. Mnogo bi lahko rekel proti vladi, a ne smem, kajti pri nas je končno

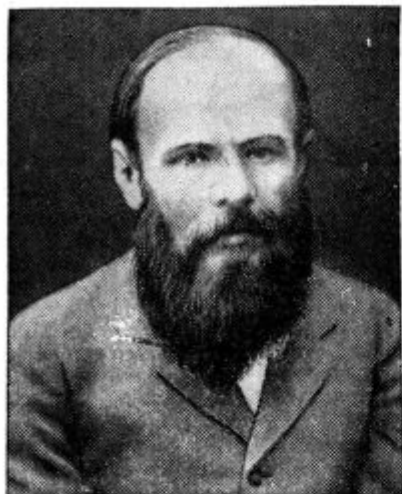
RAZVOJ LETALSTVA

Tistim, ki so v davnih časih poizkušali leteti, ni pretila samo nevarnost, da si zaradi nepopolnosti svojih priprav polomijo kosti, ampak ljudje so o njih mislili, da so se zvezali s peklenščkom. Strah pred takimi obdolžitvami je zadržal mnoge prosvetljene duhove, da se niso ukvarjali z letalskimi poskusi. Letopisi so zapomnili samo malo takih dogodkov in ti še niso obrodili uspeha.

Čarodej Simon, eden izmed zlih duhov I. stoletja po Kr. r., je živel v Rimu in tam tudi ustanovil protikrščansko sekto. Nekega dne je drzno izzval sv. Pavla, ki je bil pravkar dospel v Rim, »naj se z njim kosa v delanju čudežev«.

najvažnejše, da čim več obdržiš zase. Zato tudi nihče ne ve, kako bi ravnal v najtežjih položajih. Psihologija revolucionarjev me

F. M. Dostoevskij

izredno zanima. Namenil sem se napisati nov roman, nadaljevanje Bratov Karamazovih, v katerem se bom bavil z vprašanjem revolucionarnega gibanja. Junak tega romana bo Aljoša Karamazov. Odšel bo v samostan, ker išče resnice. A tudi revolucio-

narji iščejo resnice na svoj način. V tem iskanju resnice se tedaj dotikajo revolucionarji in menihi. Naši revolucionarji imajo na sebi v resnici nekaj od krščanskih mučnikov v zgodovini. So fanatični in pripravljeni umreti za svojo idejo. Ideja osrečitve človeštva z novim družbenim redom jim je najvažnejše. Aljoša, iskalec resnice, ne bo v novem romanu našel resnice niti v samostanu. Iskal jo bo dalje in našel nove poti in te nove poti ga bodo končno privedle do fanatikov resnice, do revolucionarjev. Zaradi ideje bo Aljoša, pristen Karamazov, prišel tako daleč, da bo izvršil politični zločin. Politični zločin se mu bo zdel za osrečitev človeštva potrebno dejanje. S takšnim zreliščem bo menil opravičiti zločin pred svojo notranjostjo. Ali si ni dejal isto Razkolnikov, preden je umoril skopuhinjo? Zanj je bila ideja isto tako gonilna sila za zločin. Na ta način bo postal tudi Aljoša, navidezno abotni in v resnici pobožni človek, zločinec v očeh družbe. Aljošo bodo obsodili na smrt in bo za svojo idejo umrl miren in srečen kakor mučenik. O tem sem zelo mnogo premišljeval in moja najbolj goreča želja je, da bi napisal roman v tej obliki.

V SLIKI IN BESEDI

Simon je poizkusil leteti z neke višine na glavnem Aventinskem griču. Peroti so pa odnehale in Simon se je do smrti pobil. Ljudstvo je mislilo, da je molitev sv. Pavla izpodbila čarodejeve zakletve in povzročila njegov padec.

Okoli l. 1050 si je v Čarigradu neki Saracel napravil krila — s tem, da je v svojo dolgo haljo pritržil nekaj palic. Da bi se izkazal, je skočil z nekega stolpa v velikem dirkališču. Polomil si je kosti in njegov polet se je tako zelo ponesrečil, da je zaradi njega umrl.

anekdote

O pisateljih

Neko noč je zbudil Balzaca nenaden šum iz spanja. Pisatelj je ostal miren ter je videl vlomilca, ki se je spravljaj nad njegovo pisalno mizo.

Pisatelj je prižgal svečo in se začel glasno smejati.

Tujec se je prestrašen zdrznil.

»Vi se čudite, da se tako smejem!« je rekel pisatelj, »ampak je za res komično. Vi iščete v temi denar, ki ga jaz že leta in leta ne najdem niti pri solnčni svetlobi.«

Vlomilec je izginil brez besede.

Courteline je prejel od birača svojega sodnega okraja naslednje pismo:

»Gospod! Zivinozdravnik X. mi je dal naslog, naj izterjam od vas 15 frankov za obisk pri vašem bolnem psu. Vljudno vas prosim, da mi to vsoto pošljete v 48 urah, sicer sem primoran izpolniti svojo dolžnost. Sprejmite izraze mojega najodličnejšega spoštovanja itd....«

Courteline je odpisal z obratno pošto:

»Vesepoštovani! Odgovarjam na vaše pismo in prilagam ček na zahtevano vsoto. Najvljudnejše vas prosim, da mi takoj pošljete pobotnico na vplačano vsoto, sicer bi bil primoran vložiti proti vam tožbo zaradi prevare. Pozdravlja vas, itd....«

Emile Zola večkrat ni zmozel najemnine za svoje majhno stanovanje v Quartieru Latinu.

Nekoč je dobil zopet opomin. Gospodinja mu je rekla:

»Vaš dolg je že prevelik. Ne morem več beležiti.«

Zola je odvrnil suho:

»Gospa, ali boste mogli vse to obdržati v glavi?«

★

Ptičje mleko

Profesor dr. Gley, ki je te dni umrl, je bil blag in preprost mož. Ob nedeljah se je rad sestajal s svojimi rojaki iz Vogezov. Za njegovo mizo so se izobraženci vseh panog — zdravniki, častniki, umetniki, pisatelji — čudili lahkoti njegovega smeja. Radi tega je zaslovel med dijaki medicinci, ki so se zanašali na njegovo dobrohotnost pri izpitih. Neki dan je omenil pripravniku, ki je delal izkušnjo iz živalstva:

»Vidim, da se zanimate za ta študij. No, bi mi morda znali povedati, ali je razen sesalcev še kakšna žival, ki daje nekakšno mleko svojim mladičem?«

Dijak je menil, da gre za šalo, in bleknil:

»Kura!«

»Kako?«

»I, no, saj pravimo kokošje mleko...«

(Francoz govori: lait de poule, mi pa: ptičje mleko, kadar gre za nemogočo stvar).

Ali profesor se ni dal ugnati:

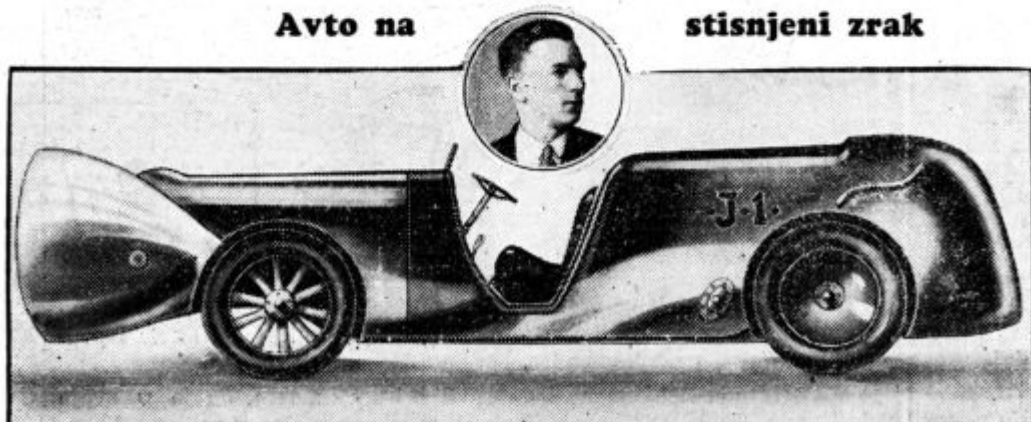
»Vse ob svojem času«, je rekel. »Vaš odgovor je duhovit, a mi je žal, da ni na svojem mestu.«

Pripravniku pa je vendar prisodil dobro oceno.

Mladenič je pozneje zvedel, da gre za vrsto golobov, ki izločajo tekočino, precej podobno mleku, in z njo hranijo svoje izležence.

Avto na

stisnjeni zrak

Konstrukter Erwin Jungfer (v ovalu) je izumil avtomobilski motor, ki ga namestu bencina žene stisnjeni zrak. Obrat je zelo poceni, 100 km vožnje stane približno 10 Din,

MIZICA, POGRNI SE!

Tedenski jedilni list

Ponedeljek, obed: krompirjeva juha z vampi, dvobarvni zdrobov kipnik z malinčjo polivko. Večerja: vampi s parmezanom in polenta; za otroke: polenta z mlekom.

Torek, obed: grahova juha, faširani zrezki v omaki in dušen riž. Večerja: goveja sekanica s testeninami, motovile, za otroke isto, namestu motovilca oranžni kompot.

Sreda, obed: na goveji juhi zdrobovi cmoki, z mesom dušeno korenje, pražen krompir, čebulna omaka. Večerja: ledvice v omaki, krompirjev pire, za otroke pire z omako in kuhane češplje.

Četrtek, obed: cvetačna juha, kislo zelje s svežimi kožami od svinje in kruhovi cmoki. Večerja: sirove palačinke, kompot, za otroke isto.

Petek, obed: fižolova juha s testenimi polžki, orehov zavitek. Večerja: leča v omaki s posajenimi jajci (Ochsenaugen). Za otroke: mlečni riž.

Sobota, obed: goveja juha z jetrnim rižem, z mesom pražen krompir in jajčna omaka. Večerja: domači rezanci z maslom in parmezanom, motovile, za otroke isto.

Nedelja, obed: možganja juha, ponarejeno srnino stegno, krompirjevi rogličji, zeljnata solata, orehova torta. Večerja: telečji rižot, oranžni kompot, za otroke isto.

RECEPTI K JEDILNEMU LISTU (Količina računana za 4—5 oseb.)

Goveja sekanica. Četrtil kilograma govedine zmeljem ali drobno sesekljam. V kozici razbelim žlico masti, zarumenim na nji eno precej debelo na drobno zrezano čebulo in dodam nato zraven meso. Osolim in pokrito dušim, toliko časa, da se vsa vlaga izduši. Nato potreseš povrhu pol žlice moke in ko se nekoliko popraži, zalijem s skodelico juhe in krop, dam zraven pol žlice paradižnikove konzerve, premešam in pustim na zmerni vročini pokrito kuhati še četrtil ure ali več. — Testenine skuham v slanem kropu ($\frac{1}{2}$ kg); ko vro 20 minut, jih ocedim, stremem v gorko skledo, potreseš z parmezanom ali bohinjskim sirom in polijem s sekanico.

Kislo zelje s kožami. Če je zelje preкисло, ga operem v mrzli vodi ali ga pustim prevreti, nato ga ocedim, zalijem spet s svežo vodo in zopet pristavim. Istočasno dam kuhat zraven za $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kg lepih, belih, opranih, na za dlan velike krpe zrezanih svežih kož od svinjine. Osolim, dam zraven pol žličice kumine. Ko vre pol-drugo uro in so kože mehke, naredim v ko-

zici prežganje iz žlice masti, žlice drobno zrezane čebule in žlice moke. Prelijem zelje s kožami vred v prežganje, dodam pol žlice paradižnikove konzerve, premešam in pokrito dušim na zmernem ognju do serviranja. Ako rabim zelje za večerjo, ga pripravim že dopoldne, zvečer pa prevrnem in še nekoliko časa dušim in je še okusnejše.

Orehov zavitek. 2 dkg kvasa razpustim v skodelici mlačnega mleka s petimi koščki sladkorja in pustim, da zakipi. Medtem pripravim v gorko skledo 35 dkg presejane moke in pomešam s primerno količino soli. Ko kvas zakipi, ga zamešam med moko, dodam pa še en ali dva rumenjaka, tri žlice raztopljenega masla in toliko mlačnega mleka, da zamesim mehko testo. To stepam na gorkem toliko časa, da postane gladko in dela mehurčke. Nato skledo pokrijem, postavim na gorko in pustim, da vzide. Potem ga na topli deski tanko razvaljam, pokapljam z raztopljenim maslom, potreseš z mletimi orehi (15 dkg), med katere premešam 10 dkg sladkorja in pest opranih rozin. Zavijem skupaj, položim v namazan pekač, pokrijem in dam na gorko, da zopet vzide. Vzhajano pomažem z raztepenim jajcem in spečem.

Jeterni riž. V skodelici vmešam pol žlice masti z enim jajcem, nato dodam dve žlici z juho ali mlekom prepojenih finih drobtin, pol na masti scvrte, drobno zrezane čebule, petršilja, soli, popra in nekoliko majarona ter 8 dkg nastrganih govejih jeter in žlico moke. Vse to dobro premešam. V prostorno kozico precedim dve do tri zajemalki juhe. Ko vre, stlačim skozi krušni strgalnik toliko jeterne zmesi, da je površina kozice pokrita. Ko parkrat prevre, poberem povrhu plavajoče kroglice s penovko in jih stresam v drugo posodo, kjer imam pripravljeno potrebno količino precejene juhe in pustim, da počasi vre še dalje. V kozici pa z jeterno zmesjo nadaljujem skozi strgalnik, dokler vsega ne porabim. Nato juho, ki ostane še v kozici, precedim k ostali juhi in serviram.

Koštrunovo stegno pripravljeno kot srnjakovo. Poldrugi liter vode po okusu okisam, zrežem notri eno čebulo, koren, peteršiljevo korenino, pol zele-nine glavice, nekaj zrn popra, lovorov list, vejico timijana in nekaj rezin limone. To pustim vreti pol ure. Ko se ohladi, vložim notri pripravljeno koštrunovo stegno in ga pustim v kvaši vsaj en dan. Če ga pa pustim v kvaši dva dni, tedaj drugi dan kvašo prevrem ali pa sploh obnovim. Pred uporabo vzamem stegno iz kvaše, ga s snažno krpo osušim in na gosto pretaknem s prekajeno slanino in nasolim. V kozici razbelim mast, vložim notri meso in pustim, da se od vseh strani lepo zapeče, potem ga

pa pomalem zalivam s kvašo in pokritega dušim do mehkega, z zelenjavami iz kvaše vred. Ko je meso mehko, ga vzamem na desko in zrežem na lepe kose. Na mast potresem pol žlice moke, zalijem in ko nekoliko povre, pretlačim. Meso zložim nazaj v kozico, polijem s pretlačeno kvašo, dodam dve žlici kisle smetane ali pol žlice z juho zredčene paradižnikove konzerve, eno žlico kaper in pustim na zmerni vročini, da se duši do serviranja.

Sirove palačinke (preproste). V lončku žvrkljam tekoče testo z četrt litra mlačnega mleka, ki ga osladim s 5 koščki sladkorja, osolim, dodam dva rumenjaka, tri žlice moke in za nožovo konico jedilne sode. Ko je gladko, primešam četrto kilograma pretlačenega sira, eno ali dve žlici kisle smetane in sneg od dveh beljakov. Nazadnje dodam še pest opranih rozin. Če je pregosto, dodam še par žlic mleka, če prereditko, še nekoliko moke. Iz tega spečem v omeletni ponvi, kolikor mogoče tanke palačinke, zvijem vsako posebej skupaj in polagam na gorak krožnik in postavim v pečico, da se ne ohladi. Čim so vse gotove, jih potresem s sladkorjem in dam takoj na mizo.

U-a.

Varikatura

Švica plava v tujem zlatu.

Človeško tkivo v hladilni omari

Prvič se je posrečila izolacija živega človeškega tkiva, ki raste v umetnem redišču in ki ga bodo zdravniki uporabljali pri raziskovanju raka. Na to izolirano tkivo se vcepijo žive rakove celice. Tako nastale izolirane rakovine bodo skušali pozneje zdraviti z različnimi sredstvi. Slika kaže hladilno omaro, v kateri raste izolirano človeško tkivo.

Staroste v gozdu

V geoloških krogih vlada osuplost radi nenadnega odkritja. Našli so se ostanki dreves, ki so poglata v bujnem rastju Severne Amerike pred 15.000.000 let. Ta najdba menda ugovarja vsem dosedanjim teorijam o prazgodovinskih časih. Omenjeni drevesni ostanki, pokopani v peševju Fort Mac Murray-a v Kanadi, so docela ohranjeni. Kemične in drobnogledne preiskave so dognale, da spadajo v dobo daleč pred karbonsko in da so bila ta drevesa v polnem razmahu, ko se je tvorila zemeljska skorja. Zanimiva podrobnost: drevje je iste vrste, kakršno je poganjalo na Japonskem dolgo po prehistorijskih dobah. To krepi podmeno, da sta bili Severna Amerika in Azija ista celina.

Ampak tudi talent in trdo delo ne vodita vedno k uspehu. Dragoceno sredstvo k uspehu je osebnost, ki pa sama na sebi tudi ne zadostuje. Prava skrivnost uspeš-

Ana Pavlova

nega življenja obstoji v tem, da si človek prizadeva na vso moč ljubiti iz vsega srca poklic, ki si ga je bil izbral. V največ primerih vidimo, da je poklic tisto, kar v glavnem izpolnjuje življenje človeka. Jasno je torej, da tam, kjer ni ljubezni do poklica, tudi ni uspeha. In vredno je pač vsega truda, vseh moči in vseh misli, da se človek v svojem poklicu kolikor mogoče izpopolni. Seveda imamo bolj ali manj prijetne poklice, mislim pa, da bi mogel imeti človek nad svojim poklicem več veselja, če bi se ga lotil s pravim duhom. Kdor prinese v svoj poklic ljubezen do njega, ima naravno največ pogojev, da doseže uspeh.

Komur pa je težko delati iz ljubezni do stvari, pri tistem se včasih pokaže vnanji nagib kot koristna reč. Neki otrok n. pr. poskusi delo za svojo mater. Delo se mu v začetku upira, ker pa hoče ugajati materi, kmalu pozabi njegovo odvrtnost. Podobno velja za zaljubljenca, moške in ženske. Mislim vsaj, da pomeni občutek, biti ljubljen, mogočen nagib za ustvarjanje. Samo tisti, ki je ljubil, pozna popolnoma življenjsko radost in moški ali ženska sta od časa do časa potrebna ljubezni, da dosežeta v poklicu uspeh. To seveda še ne pomeni, da

deklica, ki ni nikoli v življenju ljubila, ne bo imela uspeha v poklicu. Saj živi mnogo zelo uspešnih moških in žensk, ki niso nikoli v življenju bili zaljubljeni. Menim samo, da je moški ali ženska, ki ni nikoli v življenju ljubil (-a), zelo mnogo zamudil (-a) v življenju.

Skrivnost uspeha lahko doseže približno vsak človek. Sreča prinaša uspeh, uspeh prave vrste pa rodi zopet srečo.

Kaj je ljubezen?

1. Za profesorja slovnice: je ljubezen samostalnišnik, seveda v vokativu, zaroka pridevnik na vprašanje »kaj«, včasih pride tudi kot posledica na vprašanje »koliko« (dote namreč), poroka glagol, otroci so vezniki, a hišni prijatelj je zaimmek. Tašča velešnik!

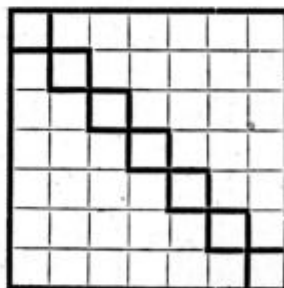
2. Za profesorja matematike: je ljubezen sodo število (včasih zna biti tudi liho), zaroka je naloga, poroka množenje, otroci so rezultat. Hišni prijatelj je neznanek X, a tašča zlo na kvadrat. Ob zaroki velja on 1, ona 2. V zakonskem življenju tašča 1, ona 2, on 0.

3. Za zdravnika: je ljubezen bolezen, zaroka operacija, poroka posledica slabe operacije. Otroci so komplikacije, tašča kriza, hišni prijatelj napačna diagnoza.

4. Za advokata: je ljubezen klient, zaroka proces, a poroka izgubljen proces. Otroci so otežujoče okoliščine, hišni prijatelj pa olajšujoče okoliščine. Tašča je vrhovna instanca.

UGANKE IN ZANKE

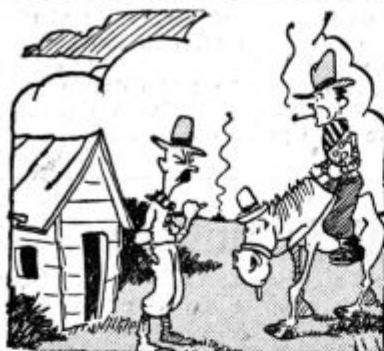
Črkovnica

1. Nebeški pojav; 2. cerkveni dostojanstvenik; 3. Napoleonova domovina; 4. glavica; 5. sličen; 6. samoprodaja; 7. pol miš, pol tič. V debelo označenih poljih: mesto v dravski banovini.

Rešitve ugank v štev. 6. prihodnjič. Tudi topot razpisujemo za pravilno rešitev nagrado v obliki slovenske knjige. Rešitve je treba poslati najkasneje do 28. t. m.

HUMOR V SLIKAH

»Tu imaš vendar mir pred svetom!«
»Nič več, od kar je ta nesrečni sosed
kupil zvočnik!«

»Takegale psička si kupite, gospa. Je zelo praktičen. Vsi otroci ga lahko istočasno gladijo.«

OTROCI NA GODOVANJU

»Ampak Janko, Stanko! Zakaj pa že gresta?«
»Janko je tako lačen in ne bi rad zamudil večerje.«

VRATAR V NEBOTICNIKU

»Kako gre vašemu možu?«
»Ne vem... Že osem dni ga nisem videla... pometa stopnice.«

OTROŠKA PAMET

Bratec in sestra si ogledujeta ozeblino na nogi, ki sta jih dobila pri smučanju. »Kako je koža modrikasta«, se čudi Marica, »pa bo minilo.« — »Dedek ima tudi ozeblino«, meni Jurček, »ampak na nosu. Veš, ta ozeblina pa mu ostane tudi poleti.«

»Zakaj vendar toliko pijete?«
»Saj to je edino, kar me drži pokonci!«